ఓమ్

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తిసదాశివ

గురుపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీపార్వతీపతయేనమః

పీఠిక.

మహాజనులారా!

వేదాంగమగు నీజ్యోతిశ్శాస్త్రము మనదేశమునం దతి చిరకాలమునుండియు నసాధారణ గౌరవభాజనమై పరాపరస్వ పరజాతిమతాది భేదభావంబుల కెడమీయక సర్వజనసేవ్యమై యెల్లఱం దనయాజ్ఞం, దలదాల్చ శాసనబద్ధ పరిపాలనంబుగా వించుచు సుమనోరథాధిగామియై ప్రత్యంతదేశముల నాక్ర మించి యతిలోక మహత్వంబును సర్వాతిశాయి ప్రాభవము గాంచి వెలుగొందుచుండియు నిప్పుడు కాలవశంబున దుస్సహత మఃప్రచురదోషాభిభూతమై తొంటియుత్సాహంబుడిగి నిదుర గ్రమ్మి విశ్రాంతినొందియుండుట మీరెల్లరుం నెఱుంగుదురు. ఎడనెడం బలవరించు గలవరింతలు గూడ సత్యంబున కనతి [illegible]రంబులగుటంజూడ బ్రభోధసమయంబున దత్ప్రతిభావిశేషంబె ట్లుండునదియు యూహింపవచ్చును. ఇప్పుడుమన దేశంబున జ్ఞాన

సూర్యోదయం బాసన్నంబగుటచే నెల్లరుం మేల్కొనుచుండి రిగదా; మనము తక్కిన శాస్త్రంబులనెల్ల మేల్కొలుప యత్నించుచు నీశాస్త్రంబు నేలజోకొట్టువలయు; మనము మేల్కొలుపకున్నను నీశాస్త్రంబు నిదురించునదిగాదు. ప్రభోధసమయంబున నదియే మేల్కొనును. మరియు నీశాస్త్రప్రబోధార్థమై యమరికా జర్మనీ ప్రముఖ ఖండాంతరవాసు లచ్చట నుండిచేయు కోలాహల మంగళధ్వనులు భూనభోంతరమునిండ దిక్కులుపిక్కటిల్లుచున్నవి. ఆసన్నులమగు మనమంతయాడంబరము జేయనవసరములేదు.

యథాశక్తి మన విధికృత్యములను మనము నిర్వహించుచుండినచో మన యవిచ్ఛిన్నానుభవము నితరులపాలు కానేరదు. మనమిట్లూరకుండిన మన యర్హస్థానము లన్యులాక్రమింపకుందురా! పిమ్మట కాలదోషమునకు వగచుటకంటెమన యర్హస్థానంబుల మన మప్రమత్తులమై కృతకృత్యుల మగుట శ్రేయస్కరము.

విజ్ఞాపన

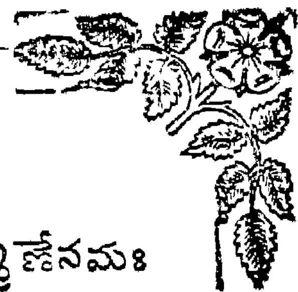
గుణగ్రహణ పారీణులగు నోపండిత వర్యులారా !

నేనీశాస్త్రంబున గించిత్పరిశ్రమ జేసినవాడనుగాని సర్వజ్ఞుండనుగాను. లోగడ సుమారు నాలుగుమాసములక్రిందట "జ్యోతిశ్శాస్త్రము నెందుకు నమ్మవలెను" యను నొక చిన్న పుస్తకమును నాంగ్లేయభాషలో "Why Astrology should be believed" యను నామంబున రచించినాడను. మరియు నీజ్యోతిర్వినోది యందుగల కొన్ని హంశములను నేను కొంత కాలముక్రిందట జ్యోతిషప్రకాశిక యను మాసపత్రికయందు గొంత హాస్యప్రకాశికగను మరికొంత జ్యోతిర్విషయములుగను వ్రాసి ప్రకటింపజేసినాడను. ప్రస్తుతంబున నామిత్రు లనేకులు నాహాస్యప్రకాశికను పూర్తిజేయుమని ప్రోత్సాహపఱుప దీనిని వ్రాసి జ్యోతిర్వినోదిని యని పేరిడితిని. మరియు నేను లోగడ నాంగ్లేయభాషలో రచించిన పుస్తకమునందు ప్రకటించిన, నేను వ్రాయబూను గ్రంథములును, మరికొన్నితరముఖ్య జాతకగ్రంథంబులగు జాతకసారావళి, అను భూతజాతక తరంగిణి, మొదలగు గ్రంథంబులను వీలువెంబడిని కొలది కాలంబులోనే నచ్చొత్తించి ప్రకటింపజేయుచున్నాడను. నేనన్యథా గ్రహించుటచేతగాని నాకు దెలిసియు బ్రమాదముచేగాని దీని యందు దప్పులున్నయెడల నభిజ్ఞులునాకు దెలియపఱచి మన్నింపగోరెదను. ద్వితీయముద్రణలో సవరించుకొనెదను.

ఇట్లు

విన్నవించు సజ్జనవిధేయుడు,

ఐ. వి. ఆర్. శర్మ.

శ్రీ పార్వతీపతయేనమః
శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తి సదాశివగురు పరబ్రహ్మణేనమః

జ్యోతిశ్శాస్త్రము నిజమని జెప్పు

జ్యోతిర్వినోదిని.

ప్రథమాంకము.

1. అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు.
   గొప్పజ్యోతిష్కుడు (Great Astrologer.)
2. వృథావాక్కుల ఉపేంద్రరావుగారు,
   గొప్పవైద్యులు (Eminent Doctor.)
   బి. ఏ. యం; బి. సి. యం.

రంగము—రహదారీపడవ (House Boat.)

(ఉభయులును వారివారిస్వంతపనులనిమిత్తము స్వేచ్ఛందపురమునుండి బయలుదేరి వెడుచూ పడవలో కలుసుకున్నారు.)

ఉపేంద్రరావు—ఓహో శాస్త్రిగారు నమస్కారమండీ యెచ్చటికి దయచేయుచున్నారు.

అనంతశాస్త్రి—ఆహా మీరా! నేను చూడనేలేదండి. శతాయురస్తు. రాజద్వారే ద్విగ్విజయమస్తు. మనోవాంఛాఫలసిద్ధిరస్తు. నేను రాజమహేంద్రిపురములో కొందరున్న హితులు

వర్తమానించగా వేడుచున్నాను. మీరుయెక్కడికి వెడుచున్నారండి.

ఉపేం—నేనా చెన్నపట్నము వెడుచున్నాను.

అనం—అబ్బో అంతదూర మెందుకండో, మీఅబ్బాయిని కూడా తీసుకువెడుచున్నారా యేమిటి.

ఉపేం—మాఅబ్బాయి చూడికుడుత రావు యీసంవత్సరము మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష ప్యాసుకాలేదండి. మెద్రాసులో చదివించుటకు తీసుకువెళ్ళి వొప్పగించుచున్నాను.

అనం—ఏమండో మీఅబ్బాయి నెలరోజులక్రిందట తను పరీక్షయిచ్చివచ్చినానననిన్ని అదిప్యాసవుతుందో లేదో అనిన్ని నన్ను అడిగినాడు. నేను గ్రహస్థితి ఆలోచించి యీసంవత్సరము ప్యాసుకాదని చెప్పినాను. ఆలాగుననే అయినది.

ఉపే—ఆలాగున అశుభం ఎందుకుపలికినారండి ముందుగా "శుభంపలకరా మంకెన్నా" అను సామెత వినలేదాయేమి.

అనం—నేను అబద్ధము చెప్పడము యిష్టములేక నిజము చెప్పినాను. ఒకసారి అబద్ధము చెపితే రెండవనారి నమ్ముతారా? "మూచేవోలా" అన్వాని, మీఅబ్బది అన్వానీనక్షత్రమైనది. అందువల్ల మేషము రాశియైనది. కనుక యిప్పుడు జన్మమందు శనియును, అష్టమమందు గురుసూర్యులును వున్నారు. ఇప్పుడు "ఏలినాటిశని" అనగా ఏడుసంవత్సరములున్నరా శనియని యర్థము.

శ్లో॥ ద్వాదశాష్టమజన్మస్థ శన్యార్కాంగారకాగురుః।
కుర్వంతిప్రాణసందేహం స్థానభ్రష్టంధనక్షయం॥

అనియున్నది. అందువల్ల గ్రహస్థితి బాగులేదని చెప్పినాను. చూడండీ యింకా దీప్పిదీప్పి కొడుతుంది. జన్మశని వలిలేవటికు నీలాచిక్కులు పెడుతూనేవుంటుంది.

ఉపేం—(పై మాటలు కర్ణ కఠోరములుగ నెంచుకొని యాగ్రహపడి కళ్ళెర్రజేసి నోరుచప్పరించి) జ్యోతిశ్శాస్త్రమును నేనునమ్మనండీ స్వామీ పెద్దు జ్యోతిషము. నాన్సెన్సు. అబద్ధము చెప్పి డబ్బులాగుతుంటారు. మా వాడికి పరీక్షకుపూర్వము నెల రోజులక్రిందట జబ్బుచేసినది. అందువల్ల చదువు బాగా జరుగలేదు. చదివితే ప్యాసే అగును. (అని జ్యోతిషమును నిందించుచు కోపదృష్టితో పలికెను.

అనం—ఓహో యీయనకు కోపంవచ్చినదే "నిజము చెపితే నిష్ఠూరమూను" నన్నట్లుంయ్యెను. అబద్ధము చెప్పితే మనజ్యోతిషమును మనలను నెవరును నమ్మరాయెను. (అని తనలో తను అనుకొని మంచిమాటలతో వినయముగ (ఉపేం ద్రరావుగారూ, జోతిషమంటే యీశ్వరుడే గనుక భగవంతుని తిట్టినట్టేయగును. మంచిదకాదు. జ్యోతిష్కులను, నన్ను తిట్టినారు బాగానేయున్నది. అయితే నేను మీవాడికి గ్రహస్థితి చాలదుగనుక నిజముచెప్పినాను. ఇంకా యింతటితో వదలిపెట్టదు సుమండి.

మధ్యమధ్య జబ్బుచేస్తూనే డబ్బుఖర్చు యెక్కువఅవుతుంది. స్థానచలనముకూడా అవుతుంది. చూడండి నాజ్యోతిషము.

ఉపేం——అయ్యో నిజమేమో యింకా చిక్కులుగలుగుతవి అంటూయున్నాడే? మాఅబ్బాయికి జబ్బుకూడాచేస్తుంది అనిఅన్నాడు. ఇదేమికొంపములుగునో? (అని విచారించుచు స్థైర్యముపూని) అయితే శాస్త్రిలుగారు యీలాగున యెన్నాళ్ళు జబ్బుచేస్తుందండీ? ప్రాణభయమురాదుగదా? జబుచేస్తే పరవాలేదు. నేను యమ్. బి. సి. యమ్. ప్యాసుచేసినాను. నాయొద్ద మంచి ఔషధములున్నవి. అవియెప్పుడునూ నాతోగూడనే యుంటూయుంటవి. (అది మందులసంచిని చూపించి) ఎన్నాళ్లకు జబ్బులు వదలుతవండి ముందయినా ప్యాసవుతాడా?

అనం——(కాసీ దానిలోకిస్తున్నాడు అని సంతోషించుచు) మధ్యమధ్యజబ్బులుచేయుచుండుటయే కాని ప్రాణభయము రాదండి. వచ్చేసంవత్సరము బృహస్పతి తొమ్మింటికివస్తాడు. జన్మశని వదులుతాడు. మీవాడుతప్పక ప్యాసుఅవుతాడు. చూడండి.

ఉపేం——(అప్పుడు కోపమంతయు పోయి ముఖవిలాసము గలిగి చిరునవ్వుతో) మావాడికి జబ్బులేకపోతే ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసుఅవుతాడు. మీరుచెప్పకుండనే నాకు తెలుసును. మీజ్యోతిషముమాకు అక్కరలేదు.

అనం——(కొంచెము కష్టముగానున్నను నేమియు పలక నూరకుండెను)

ఊపేం—అయితే శాస్త్రిలుగారూ పూర్వపురోజుల్లో నేమోగాని యిప్పుడు యింగ్లీషుచదువుకున్న వారెవరైనను జ్యోతిషమును నమ్ముతారండి. ఎవరయినను నమ్మినారా మనలో మనమాట చెప్పండి.

అనం—ఆహా అల్లాఅడుగండి చెప్పుతానువినండి. నమ్మకేమి యింగ్లీషుచదువుకున్నవాళ్ళే యెక్కువనమ్ముచున్నారు. ఇదియొక సైన్సుఅని వాళ్ళకు దెలుసును. మనవూళ్లో రామారావుగారనే బి. ఏ. బియ్యల్ ప్యాసుచేసిన పెద్దప్లీడరుగారిని యెరుగుదురుగదా? ఆయనభార్య కాపురమునకువచ్చి 30 సంవత్సరములు అయినది. సంతానములేదు. పెంచుకోవలెనని యున్నది. ఇట్లుండగా నేనీమధ్య వారింటికి వెళ్ళినప్పుడు శాస్త్రిలుగారూ! ఈఆస్తిఅంతయు యెవరుతినును? మీరేమిచెప్పెదరు అని జాతకమిచ్చెను. నేనుచూచి ఆలోచించి యిప్పుడు గురుమహాదశలోరవ్యంతరము వచ్చినదండో వహ్వా! మాదొడ్డలురోజులు వచ్చినవి. ఇక రెండునెలలలో మీభార్యాగారు గర్భిణితోవుంటారు. ఒకసంవత్సరము మించకుండా మంచికొమరుడు కలుగుతాడు గనుక పెంపువిషయమై యాలోచించకండి. మాని వెయ్యండి. నాజ్యోతిషంమహిమ తెలుస్తుందని చెప్పినాను. అప్పుడుసంతోషముతో ఆయన "అయ్యో. నాజాతకము మాతండ్రిగారు దగ్గరవుండి వ్రాయించినదేను. బాగా రుజువిచ్చుచున్నది. మాతండ్రి నన్ను చదువుకోవా నాయనా

నీజాతకం బాగా యోగిస్తుంది. చాలాసంపాదిస్తావు. ముందు మంచిరోజులు వస్తున్నవి. అని నాచిన్నతనములో చెప్పినారు. అప్పుడు మావాండ్రి స్థితియెరుగుదురుగదా! జీతమిచ్చుటకు యెంత యిబ్బందిపడేవారు. అలాంటి స్థితిలో లక్ష రూపాయీల ఆస్తి సంపాదించినాను. నాజాతకం దృష్టాంతరంగానే యున్నదని '' నాతో చెప్పెను. ఆప్రకారము సంవత్సరము మించకుండానే కుమారుడు గలిగినాడు. ఇప్పుడుచూడండి ఆబిడ్డ దుంపలాగునున్నాడు. భారసాలకునాకుదుశ్శాలువ బహుమతీయిచ్చినారు (ఇదిగో చూడండి అని తన మూటలో శాలువ తీసి చూపించెను)

ఉపేం——ఏమో ఆయన యెల్లానమ్మినారో కాని నేను యెన్నడును నమ్మను. స్టూపిడ్డు ఎస్ట్రాలిజీ ఐ నెవ్వర్ బిలీవ్ ఇస్ ఎస్ట్రాలిజీ టి మాధవరావుగారనే అయన దీనిమీాదను వ్యాసము వ్రాసినారు. జ్యోతిషమెన్నడు నమ్మకూడదనిన్నినమ్మి అనేకమందిమోసపోయినారు అనిన్ని జ్యోతిష్కులందరు రోగ్స్ అనిన్ని వ్రాసియున్నారు.

అనం——అయ్యో మీాకుయింత పట్టుదలయేమండీ. నిజము కనుక్కోని ఆపయిని అబద్ధమంటే బాగుండును. పప్పుకూరలు వడ్డించినపుడు తినకుండనే ఉప్పగానున్నవో చప్పగానున్నవో సరిపోయినవో చెప్పడ మెట్లున్నదో మీారు యేమి నిజం కనుక్కోకుండా జ్యోతిషం అబద్ధమనడం చాలా ఆశ్చర్యముగా నున్నదండి.

వు- ఉ—అవును. లెండి. చాలామంది చెప్పడం కూడా వైద్యశాస్త్రమెట్లునడచునో జ్యోతిశ్శాస్త్రము గూడ నట్లే నడచుననియు యిదిగూడ నొకసైన్సు అనియు, జెప్పుదురు కాని నాకుమాత్రం నమ్మకము లేదు సుమండీ. ఎందుకూ. మాడాక్టర్సు లోనే దీనిని గొంతమంది చాలగౌరవించి నమ్ముచున్నారు. మొన్నీ మధ్య నేనును ఘంటముక్కు సోమనాధరావుగారును జాలఘర్షణపడినాము. యిందువిషయంలోనే.

అ- అనం—ఆసోమనాధరావుగా రెవరండీ.

వు- ఉపేం—ఆయనాండీ. ఆయన గూడ నొకడాక్టరే లెండి. చాలతెలివైనవాడు. బహునెమ్మదిగలవాడు. అతనికీ శాస్త్రమందు నమ్మకము జాలగలదు.

అనం—మీకుతప్ప ఎవరికైనా వుంటుంది. వైద్యం మాత్రం తత్సాస్త్రంలో చెప్పిన ప్రకారం నడుస్తుందండీ. ఒక్కొక్కప్పుడు వికటిస్తుందిగూడాను.

ఉపేం—వినండి. నేను నిజమే కనుక్కున్నాను. మా యింటికి రోజూ వేమవరం బ్రాహ్మణుడువచ్చి యాయవారము చేసుకొనేవాడు ఆయనజ్యోతిషము తెలిసినవాడేనట. ఒకరోజున నాయున జాతకమిచ్చి నాకు మాతృమారకమెప్పుడు గలుగునని అడిగినాడు. అయితే జాతకముచూచి మాతల్లిగారి కింకా 13 సంవత్సరములు ఆయుర్దాయ మున్నదని చెప్పినాడు. మాయింట్లో మాఅత్తగారు వొక వెధవావిడవున్నది.

ఆమె రోజూ యీాయనకు యీాయవారము వేయుచున్నది. ఆమెను మాాయమ్మ అనుకున్నాడు కాబోలు. పాపము మాఅమ్మ పోయి అదివరకే 9 సంవత్సరములు అయినది. అప్పుడు యేమయ్యా బాబ్రిహ్మడా యీాలాటి అబద్ధమెందుకు చెప్పినావు అని అడిగి చీవాట్లు పెట్టినాను. అప్పుడా జ్యోతిష్కుడు, పంచాంగం బ్రాహ్మణుడు " చిత్తం బాబూ నాతప్పులేదు. జ్యోతిషము కు పూర్వము పార్వతీదేవి శాపమిచ్చినది. " భవంతినభవంతిచ " అని యున్నది. అందువల్ల జ్యోతిషం ఋజువుయిన్వలేదుగాని కొన్ని ఋజువు యిస్తూవున్నవి. కొన్ని ఋజువుయివ్వడం లేదు. " అని చెప్పినాడు. నేను సంతోషించి నిజము చెప్పినందుకు ఆరోజు శేరుబియ్యం యిచ్చినాను.

అనం—వెధవలు అందరూ బయలుదేరి పూరాగా చదువుకోక డబ్బుకొరకు యేవోనాలుగుముక్కలు నేర్చుకొని జాతకాలుచెప్పడం ఆరంభించడము మొదలు పెట్టినప్పటినుంచి జ్యోతిషముయొక్క పరపతి చెడిపోయినదండి. ఆ వెధవనుపిలిపించండి. నాయెదుట మాట్లాడమనండి, యేమిచదువుకున్నాడో, యేమితెలుసునో, సభ చేయించండి. చదువుకొన్నను కార్యము లేదు. బుద్ధిజాడ్యము లేకుండ బుద్ధిమంచిదియయి యుండవలెను. " చదువుకున్నవానికంటె చాకలివాడుమేలు అనుసామెత వినలేదా " యెంతచదువుకున్నా తెలివితేటలు వుండవలెను.

ఉపేం—సరే మీాకు ఆయెనకంటె ఎక్కువచదువుకొనవచ్చును. మీారు ఆయనను తిట్టడంయెందుకు.

అసం— తిట్టాలా యింకాచెంపలు పగలకొట్టాలా యీలాటిపధకలు బయలుదేరబట్టే కాలమిాలాగునవున్నది. నేను నవద్వీపంవెళ్ళి 12 సంవత్సరములు చదువుకొన్నాను. కాశీలో కర్ణనోర్కుల కామశాస్త్రిగారివద్ద 5 సంవత్సరములు చదువుకొన్నాను. ఆపయిన జాతకముచూచి ఫలములుచెప్పడము ప్రారంభించినాను. లగ్నంరిజమయినప్పుడు ఫలములుతప్పక సరిగా ఋజువిచ్చుచున్నవి. ఇట్టిసితిలో దౌర్భాగ్యులందరికి జాతకమునిచ్చి ఫలములడిగితే యేమిచెప్పగలరండి.

ఉపేం— ఊం; జ్యోతిషమంతయు సోదెలెండి కొన్ని ఋజువుగానే వుంటూవుంటవి. మాఅత్తవారివూళ్లో వీరంపేరంటాలు గుడివున్నది. అగుళ్లో ఆసాదివాడు ప్రతిఆదివారం రాత్రి నాలుగుడబ్బులున్ను అరటిపండ్లున్ను పట్టుకొని వడితేసోదిచెప్తాడు. వాడుచెప్పేటప్పుడు నేనుతమాషాకనుక్కొనుటకువెళ్ళినాను. వాడుచెప్పడం ఆరంభించినాడు. కొన్నిమాటలు చెప్పినాడు. నేనుకదలలేదు, మెదలలేదు, నవ్వలేదు, మాట్లాడలేదు. అందువల్లవాడు చెప్పినవి సగం ఋజువుగానే వున్నవి. అప్పుడు కనుక్కొన్నాను. వాడు యెదుట వారిముఖవిలాసమునుబట్టిన్ని చర్యలనుబట్టిన్ని చెపుతాడట కొన్ని నిజంగానేవుంటవి. వాటిని మూర్ఖులునమ్ముచున్నారు.

అసం—జ్యోతిషమునమ్మేవాళ్ళను మూర్ఖులనకండి.

ఉపేం—నేను ముమ్మాటికిన్ని జ్యోతిషంనమ్మేవాళ్లను మూర్ఖులంటాను. వాళ్ళనునమ్మడం తప్పు.

అనం—మీరు చెప్పినది సరికాదు. ఒకప్లీడరు యమ్. యల్. ప్యాసుచేసినాడు. చాలాప్రాక్టీసువున్నవాడే. ఒకప్పుడు మీవలెనే జ్యోతిషము పరీక్ష చేయుటకు తనజాతకమును నాచేతి కిచ్చి నేను క్రిందటి నెలలో యేస్త్రీతో భోగించనో చెప్పుమని ప్రశ్న అడిగినాడు. అయితే ఆయన జాతకమునకు విదశలుకట్టి యున్నవి. సప్తమందున్న రాహువుయొక్క విదశవచ్చినది. ఆరాహువును శుభులెవరును చూడడము లేదు. "రాహుణా విధవా" అను సూత్రముచే వితంతుసంగమము చేసి యుండవలెనని చెప్పినాను. ఆయన చాలాసంతోషించి ఒకమెతుకుపట్టి చూస్తేచాలును. మీరు జ్యోతిషం బాగాచదువుకొన్నవారే చాలు యిక చెప్పనక్కరలేదు. ఈసంగతిమాత్రం యెచ్చటను తెలియనివ్వకండి అని ఆయననన్ను సత్కరించినారు.

ఉపేం—ఎవరండీ ఆప్లీడరు.

అనం—(రహస్యంగా చెవిలో చెప్పును) ఎవరితోను చెప్పకండి.

ఉపేం—సరే వాడా. వాడు ముండలముఠాకోరన్న మాట పట్నమందరూ ఎరుగుదురు. వాడు అన్నిజాతుల ముండలతోను వెళ్ళేవుంటాడు. అందువల్లమీరు యేముండతో వెళ్ళినాడు అని చెప్పినను నిజమే అవుతుంది. అంతమాత్రము చేతను మీ జ్యోతిషము నేను నమ్మనండి.

అనం—ఇంకొకటివినండి. ఇంకొకతహశ్శీలుదారుగారు

బియ్యేపాస్యాసుచేసినవారే. ఆయనఅత్తవారు, మాఅత్తవారు ఒకటేగ్రామము. నేనుజోతిష్కుడన్న మాటబాగా యెరుగును. ఆయన యాంప్రారుమనుగుడుపుకు వచ్చినప్పుడు తనజాతకము యిచ్చి యోగంచెప్పమని అడిగినాడు. నీయోగంబాగానేయున్నది. నీకు ముద్రికాయోగముపట్టినది. షష్టాధిపతి అష్టమమందు వుచ్చలోనున్నాడు. గొప్పయోగముపట్టి అప్పుడుచిక్కులుకూడావస్తవి అని చెప్పినాను. అంత గొప్పయోగము పట్టినప్పుడు చిక్కులువచ్చినాసరే యోగిస్తే చాలును అని అన్నాడు. తరువాత తహాశ్శీలుదారీలోవుండగా నేను చూడడమునకువెళ్ళినాను. తనుకచేరీసావిడిలోవుండగా నేనుచూడడమునకువెళ్లినాను. తనుకచేరీసావిడిలో కూర్చుని కచేరీచేయుచున్నాడు. నాకేసిచూచి యేమియును మాట్లాడలేదు. కాని పనితొందరకాబోలు అని అరగంటనిలువబడి పిదప నాఅంతట నేనే కూర్చున్నాను. తరువాత 11 గంటలవరకు కచేరీపనిచేసికొని లేచియింట్లోకివెడుచూ శాస్త్రులుగారూ జోతిషంఅంటే నాకునమ్మకంలేదండి. నాకేమిచెప్పనక్కరలేదని యింట్లోకివెళ్ళిపోయినాడు. భోజనమునకైనా వుండమనలేదు. నాకుచాలావిచారమేసినది. ఆసమీపములో ధర్మారావుగారనే నిరతాన్నప్రదాత యొక ప్లీడరుగారున్నారు. వారియింటికివెళ్ళి భోజనముచేసి పిదప యావృత్తాంతముచెప్పగాసరే లెండిపీనిమీాదను లంచపుఅర్జీ వెళ్ళినది. అదివీనిత్రాడుతెంచేదే అని చెప్పినారు. తరువాత వారి

కొన్నిరోజులకు (యీతహశీలుదారుకు) సస్పెండు అయినది. అప్పుడు నన్ను గారు పిలవగా క్రమముగా ఋణపత్రము వ్రాసిసంపినారు. అప్పుడు తిరిగిపై ధర్మారావుగారి యింటికివచ్చినాను. వెళ్ళిన లెనంటే ఆయన వెనుక చేసిన మర్యాదకా మీరు వెళ్ళడం వెళ్ళకండి అని చెప్పినారు. నేను వెళ్ళలేదు. అప్పుడు తహశీలుదారుగారు స్వయముగా యీ ప్లీడరు ధర్మారావుగారి యింటికి వచ్చి నాకు నమస్కారము చేసి జాతకమిచ్చి యిప్పుడు గ్రహస్థితి యెల్లావున్నదనిన్ని తిరిగి నా యుద్యోగము నాకు వచ్చునా అనిన్ని అడిగినారు. అంతజోతిషము నమ్మకము లేని వారికి జ్యోతిషం చెప్పకూడదు. నేను చెప్పను అని అన్నాను. అప్పుడు ధర్మారావుగారు యేమిటో వెనుకటి సంగతులెందుకు. యిప్పుడు పాపము చిక్కురోజులు వచ్చినవి. అని చెప్పి జాతకమిచ్చి చెప్పండి అని కోరగా జాతకం చూచి సూక్ష్మదశలు కట్టి యిక 45 రోజులకు మీ యుద్యోగము గతజీతముతో మీకిచ్చివేయుదురు. మీరు నిర్దోషి అని అందురని చెప్పినాను. అప్పుడు తహశీలుదారుగారు నను శ్లాఘించి మీరు చాలా గొప్పవారండి. మీ వాక్కులు అమృత వాక్కులు గనుక మీ వాక్శుద్ధిచేతనయినా నా యుద్యోగము నాకు రావలెను అని నన్ను చెయ్యి పట్టుకొని స్తోత్రము చేసినారు. అప్పుడు ధర్మారావుగారు కూడా శాస్త్రిలుగారు గొప్ప జ్యోతిష్కులు. వారు చెప్పినది తప్పక అవడమే. అన్నారు. ఆలాగునే గతజీతముతో యిచ్చివేసినారు. అప్పుడు నన్ను రమ్మనుమని చెప్పినారు. వెళ్ళినాను. రు 200 లు బహుమతి యిప్పించినారు.

ఉపే—శాస్త్రులుగారూ యెవరండీ ఆతహాస్పీలుదారు గారు అని యడుగగా (రహస్యంగా చెవిలో ఫలానావారు అని చెప్పెను.) అప్పుడు అయ్యో! వాడుటండీ వాడుశుద్ధపుంచగొండి శిఫారసులువినేవాడుకూడాను. వీడిఉద్యోగంపోతుంది అనినేను చెప్పగలను. మీజ్యోతిష మెందుకు. వీడికికొద్దిరోజులలో డిస్మిస్ అవుతుందిచూడండి వాడిగుణం వాడుమానలేదు. యిప్పుడు కూడా లంచాలు దొబ్బుతూనే వున్నాడట. నేను వొకప్పుడు వీనికొడుకుకు ప్రాణంమీదికివస్తే ఆరురోజులుయిటికి వెళ్ళివైద్యముచేసినాను. ఒకదమ్మిడీ అయినాయివ్వలేదు. వీడిఉద్యోగం నిలుపుకోలేడు. నేనేజ్యోతిషంచెప్పినాను చూడండి.

(అందరు నిష్క్రమింతురు.)

ఇది ప్రథమాంకము.

ద్వితీయాంకము.

ప్రథమరంగము. ధర్మసత్రపు.

ప్రవేశము—దుడ్డుగంగాధరశాస్త్రి (శకందుగ్రేడుప్లీడరు. గొప్పధనికుడు)

అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రి—(గొప్పజ్యోతిష్కుడు.)

కుళ్ళంకుల శాంతమూర్తి—(గొప్పవ్యవహారత.)

కు-శా—ఎవరండీ మీరు.

దు-గం—మేము బ్రాహ్మణులము.

కు-శా—అది కాదయ్యా. మీపేరేమి. మీదేవూరు.

దు-గం—మాది విజ్జేశ్వరంవద్ద మద్దూర్లంక. నాపేరు గంగాధరశాస్త్రి.

కు-శా—అబ్బా! మీయింటి పేరెవరయా?

దు-గం—మాయింటిపేరా; దుడ్డువారు.

కు-శా—అయితే మీవద్ద దుడ్డు చాలా వున్నట్టున్నదే? అయ్యా మీకుపమివుద్యోగమండీ.

దు-గం—నాకాండి. నేను కొవ్వూరు మునసబు కోర్టులో శకండుగ్రేడుప్లీడరుగా నున్నాను.

కు-శా—చిత్తము. యిప్పటికి కృతార్థుడనయినానునేను?

అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రి—(వీరిద్దరు కూర్చున్నచోటికివచ్చి దూరముగా కూర్చుండును.)

కు-శా—అయ్యా శాస్త్రుల్లుగారు యిట్లా దయచేయండి.

దు-గం—(ఆయనవచ్చును.) ఓహో శాస్త్రుల్లుగారే. నమస్కారము.

అ-అనం—చిత్తం. చిత్తం. సర్వకార్యే దిగ్విజయమస్తు.

కు-శాం—ఏమండో గంగాధరశాస్త్రిగారు వీరు అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారని చాలాగొప్పజ్యోతిష్కులు. వీరివాక్కులు కేవలము అమృతవాక్కులే.

దు-గం—సరి. నేనెఱుగనుటండి. (అనికొంతసేపూరుకుని) అయ్యా ఒకప్రశ్నచూడండి.

అ-అనం—చిత్తం వ్రా. (అని ఎగపీల్చి ఒక పొడుముపట్టు పీల్చును)

దు-గం—ఏమిటో చాలాసేపు ఆలోచిస్తూయున్నారు?

అ-అనం—అబ్బే ఆలోచనకేముందిగాని ప్రశ్న విశేషకార్యకారిగా లేదండి.

దు-గం—నేను అనుకుంటూనేవున్నాను లెండి.

కు-శా—అయ్యా గంగాధరశాస్త్రిగారు ఏమిటండీ ఆప్రశ్న.

అ-అనం—శలవుయివ్వండి- ధనవిషయమై అడిగివున్నారు.

దు-గం—అవునండి. ఏమిటంటే యీమధ్య ఒక గృహస్తునకు కొంతసొమ్ము బదులిచ్చినాను.

అ-అనం—చిత్తం తరువాత.

కు-శా—ఎవరండయ్యా ఆగృహస్తు.

దు-గం—ఆయనా! దానవంతుల ధర్మమూర్తిగారండి.

కు-శాం—ఆయనటయ్యా. ఆయనమహాధర్మమూర్తి- దానవంతుడు- పరోపకారి- సుగుణవంతుడు- నిగర్వచూడామణి- యశోవంతుడు. ఉదారసాహసముగలవాడు.

దు-గం—ఏన్నివుంటేమనకేమండీ? మనసొమ్ముపోయిందా?

కు-శా—సరిదానికేం లేండి. నేను కొద్దోగొప్పో బదులిచ్చినాను.

అ-అనం—ఆయన నీమధ్యపోయినట్టు విన్నానే.

దు-గం—అబ్బే లేదండి. కాని జబ్బుస్థితిలోనే నున్నాడు.

దు-గం—నాతో కూడా మీరూవున్నారూ.

అ-అనం—పిమ్మట ఏమిజరిగినదయ్యా?

దు-గం—ఏమని చెప్పనండి. ఆయనకు చాలాఋణములు న్నవి. ఆమాట నాకిపుడు తెలిసినది. ఏమీ చేయుటకువీలు లేదు. వ్యాజ్యం వేయుటకు వారు నాకు స్నేహితులు. ఎరిగినవారు. అందువలన ముందు ఒకరిచేత వ్యాజ్యంవేయించి తరువాత నేను వేసినాను.

కు-శా—వేజ్యంవేసినావుటయ్యా. అదకూడా ఎందాకు పోయినదానికి యిది వడ్డీయూ ఏమిటి.

దు-గం—ఏమి చెయ్యను. చెపుతానువినండి. వేజ్యం వేస్తే భయపడి త్వరగాయిస్తాడని వేసినాను.

కు-శా—అయ్యో వెర్రివాఁడా. ఎంతపని చేసినావు. వేజ్యమునకే భయపడతాడా?

దు-గం—ఒక్క వ్యాజ్యమేనా, ఎన్ని చెయ్యాలో అన్నీ చేసినాను. డిక్రీ అయినది. సుమారు రెండువందలు వదలినవి. అయితేపాపం వేజ్యము వెయ్యవద్దు ముందు మీకిస్తాను అని చెప్పినాడు సుమండీ.

కు-శం—మరిఅటువంటప్పుడు వేజ్యముఎందుకయ్యా, చేతకానివాడా? ప్లీడరువుకూడాను. అదీయిల్లాగే చేస్తూన్నావా ఏమిటి.

ఆ-అనం—నాపరీక్షకు చాలా అనుకూలించినదండీ.

కు-శా—నాకూ మొదటయిాలా గేసలహా చెప్పినాడు లెండి. ఇంకో ప్లీడరు మరిఒక వ్యవహారంలోను చివరకుమూడువందలు వదలినవి. అసలులోసహం వచ్చేసరికి పెద్దలు దిగివచ్చినారు.

ఆ-అనం—అయ్యా! గంగాధరశాస్త్రిగారు ? మీకూను ఆదానవంతుంధర్మమూర్తిగారికిని యేమయినా బంధుత్వముం దా యేమిటండీ.

దు-గం—అయ్యో! లేకేమి. చాలాదగ్గరబంధుత్వము. మాతోడల్లుడుగారికుమార్తెను ఆయనచెల్లెలుకొడుకునకుయిచ్చినారండీ?

ఆ-అనం—అయితే పాపముబంధుత్వములోనే యిట్లావచ్చినదండీ?

దు-గం—అవునండీ. పూర్వమునుంచికూడా మాకుమాకు బంధుత్వాలు సంబంధాలుజరుగుతూనేవున్నవి. కానియ్యండి ఎప్పటికేది రావాలో అదితప్పదు.

ఆ-అనం—ఆయన గతించకుండానే ఏదోచూడండి.

దు-గం—మొన్న వెళ్ళి మాట్లాడినాను. కొంచెమునింపాదిగా నుంటూంది. ఇస్తానని ప్రోమిస్సుచేసినాడు. కాని వ్యాజ్యం వేసినందుకు మాత్రం ఘూడించి నానాబూతులు తిట్టినాడు. శాంతమూర్తిగారూ పరిస్థితములోనాకు మీలాగేవచ్చినది. కాని మీకుసగమైనా వచ్చినది. నాకదీరానట్టుతోస్తుంది.

కు-శ్యాం—యింట్లో డబ్బుపెట్టికువెళ్ళి వ్యాజ్యం అని తగుల పెట్టినావు. కాని అది తెలిపితక్కువపని మళ్ళీ ప్లీడర్లుకూడాను (నీప్లీడరీతగులబెట్ట. లోభికిఖర్చెక్కువ, పబ్రాసికి పనిఎక్కువ అని తనలో అనుకొనును.) (ప్రకాశముగా) సాలాగునవస్తే బాగానేవుండును.

దు-గం—ఏమయ్యాశాస్త్రులుగారూ. నాసొమ్మువస్తుందండీ.

అ-అనం—మీకు పూర్తిగా రానేరదండీ.

కు-శా—అవునండీ. అభాగ్యుపని చేసినాడండి. వూళ్లో అంతా ఆలాగే చీవాట్లుపెట్టినారట. పాపం. నిన్నలోట లోటశాస్త్రిగారు చెప్పినారు.

దు-గం—మీరూ నాతోబాటే. మీరు, (అవునండీ, అని దీర్ఘము తియ్యనక్కరలేదు. “కూని దీర్ఘాలు”)

కు-శా—కానియ్యండి. నేనుయింట్లోడబ్బు తగలపెట్టలేదు. వచ్చినంతవస్తుంది. రానంతరాదు. నాకువిచారంలేదు. నేను వారివల్ల ననేకుపకారములు బొందినాను. అదిగాక నేను మీకు వలె అతిగడుస్తనానికిపోయి వున్నదికూడా పోగొట్టుకొనలేదు. నామట్టుకునేను కొద్దో గొప్పో జాగ్రత్తపడినాను. నువ్వేపాపం; చేతకానివాడా ? నురాశదుఃఖానికి చేటన్నట్టయినది. ఒకనిచేత వ్యాజ్యంవేయించడం. నీవువెయ్యడం. నలుగురిచేత చీవాట్లూ ఎందుకు యీఅహంకారంపు అంతానీకు. (నీయేడుపు నీవు పడ వాలికాని. అని తనలో అనుకొనును.) “చెఱుపకురా చెడి యెదవు” అను సామెత వినలేదాయేమి.

అ-అనం—చిత్తం. శలవు. యింకావుంటారా ?

దు-గం—ఆ వుంటాను. ఏమండో శాంతమూర్తిగారు. మీారుంటారా ?

కు-శా—ఆ నేనూ వుంటాను.

అ-అనం—చిత్తం. వుభయులవద్ద శలవు.

దు-గం } చిత్తం. నమస్కారము.
కు-శా }

అ-అనం—పునర్దర్శనమస్తు. న్యాయేన కార్యసిద్ధిరస్తు.

అ-నం—అయితే మరచిపోయినాను. ఎల్లుండిసాయింత్రం 5 గంటలకు యిచ్చటహాలులో జ్యోతిషంలోగొప్పపండితులైన కఠినోక్తుల కామశాస్త్రిగారు జ్యోతిషమపూర్వశాస్త్రమనియు పూర్ణనమ్మకముంచదగినదనియు నుపన్యాసమిచ్చెదరు. మీారు తప్పకుండావుండాలి.

దు-గం } చిత్తం. తప్పకుండా వుంటాము.
కు-శా }

ద్వితీయరంగము.

సత్రపులో వుపన్యాసమందిరము.

ప్రవేశము—కఠినోక్తుల కామశాస్త్రిగారు. నోరిఘంటావధానులుగారు. అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు. గంగాధర శాస్త్రిగారుమున్నగు యింకా యితరసభికులు.

(ఉపన్యాసారంభము)

క-కా:—మహాశయులారా? ఆర్యులారా?

శ్లో॥ యస్యోదయే జగదిదం ప్రతిభోధమేతిమధ్యస్థితే ప్రసరతి ప్రకృతి క్రియాసు । అస్తంగతే స్వపితిచోచ్ఛ్వసితైకమార్తం భావత్రయే సజయతిప్రకటప్రభావః ॥

శ్లో॥ అరుణతరశరీరప్రోచ్ఛలత్విడ్భిరుర్వీందివమపిచసమంతా దుజ్వలామాచరంతీం । జలరుహభవపత్నీసేవితా మిష్టసిద్ధ్యైప్రతిదివసముపాసే ప్రేయసీమిందుమాళేః ॥

శ్లో॥ శబ్దశాస్త్రం ముఖంజ్యోతిషం । చక్షుషీశ్రోత్రముక్తం నిరుక్తంచ కల్పః కరౌ । యాతుశిక్షాస్యవేదాస్య సానాసికా పాదపద్మద్వయం ఛందఆద్యైర్బుధైః ॥

(సిద్ధాంతశిరోమణి)

శ్రీమద్విశ్వ జగత్కారణభూతుండును దేవాదిదేవుండును నగునప్పరమేశ్వరునివలనని య్యఖిల ప్రపంచంబునుంకలిగె, నందు మున్ను సకలజగద్విధాతయగు పితామహుండనాదియు నశేష భోధకంబును నగు వేదంబు బ్రకటింపుచు శిక్షావ్యాకరణఛందోనిరుక్తజ్యోతిషకల్పాఖ్య తత్షడంగంబుల వెలసిల్లంజేసె నందు నేత్రరూపంబగుటచే వేదాంగప్రధానంబగు నీజ్యోతిశ్శాస్త్రము ను సూర్యాదిమహోత్తములును గర్గపరాశరాది మునిసత్తములును సిద్ధాంతజాతక సంహితాదిభేదంబుల మవ్యక్తంబుగి నొనర్చి లోకోపకారంబొనర్చిరి.

ఇట్లు దేవర్షి పరంపరాగతంబై ప్రత్యక్షఫలజనకంబగుటచే నపరిహార్యంబగు నీశాస్త్రము క్రమముగ భారతవర్షీయులై దిక

సనాతనధర్మనిష్ఠులగు నార్యభట్టుల్లవరాహమిహిర బ్రహ్మగుప్త శ్రీపతిభాస్కరాచార్యాది విద్వత్కవులచేతను విక్రమార్కభోజాదిమహారాజులచేతను వృద్ధిజేయఁబడుటయేగాక సిద్ధసేనమహేందరిసూరిప్రముఖ వేదదూషక బౌద్ధజైనాది మతస్థులచేతను రోమకయవనేశ్వరవిదేశీయవిజాతీయ విమతపండితులచేతను ఫిరోజిషాజహాంగీరుప్రముఖమహమ్మదీయచక్రవర్తులచేతనుం గూడ పరమప్రమాణంబుగ విశ్వసింపఁబడి సవిశేషంబుగ బహువిధంబులనుద్ధరింపఁబడినది. మరియు నమెరికా, బ్రిటను, జర్మనీ, పారిస్సు, ప్రముఖక్రైస్తవదేశంబులం గాలూది తత్తద్దేశీయ నాగరికజనచిత్తంబుల నాత్మాయత్తంబులం గావించి గౌరవింపఁబడుచున్నదిగదా?

ఇట్లుండ నస్మద్దేశీయ నాగరికసోదరులలోని మతిమంతులే కొందఱు తదాదరపరాఙ్ముఖవిచారులగుటయేగాక తన్నిరాకరణధీరులగుటఁజూడ భారతీయభారతీభాషానీరపూరంబవ్వారిగనూరనెవ్వారికి వారింపదరంబగు.

భారతసోదరులారా? మనతోడిమానవులెల్లరు సమానస్వాభిమానమాననీయులై యన్యదీయజ్ఞానధనంబు నార్జించి స్వస్వదేశంబులవర్ధిష్ణువులగుచుండ మనమూరక స్వస్థాన వేషభాషాద్యభిమానపూజ్యులమై యస్మత్పూర్వార్జిత వివర్ధితామూల్యజ్ఞానధనంబన్యశరణంబై కృశించుచు నదృశ్యతాసన్నావస్థనొందుచుండ నానిమీలితనేత్రులమై నిద్రాసుఖంబనుభవించుచు ధ

న్యమన్యోన్యముగుటు భావిప్రబోధసమయాపభావ్య నిర్వేదపశ్చాత్తాపజనకంబుగాకుండునే. సోదరులారా? భవిష్యదుఃఖకారణంబగు నియ్యకాలనిద్రనుజ్జగింపుడు. కించిదున్మీలితనయనులై జ్యోతిర్మండలప్రభందిలకింపుడు

అకటా! ఐహికాముష్మికములం గరతలామలకంబుగా బ్రదర్శించు జ్యోతిశ్శాస్త్రగ్రంథంబులు చిరకాలము ప్రాచుర్యమును జెందియు నిపుడు సదాలంబనము లేమి నడుగంటి చాలవఱకు నామమాత్రావశిష్టంబులైన వనుటయెంతయు శోచనీయముగానున్నది. పోగామిగిలిన గ్రంథములైనను ముద్రితములుగాక సర్వజనసులభంబులుగా లేవు. గావున నట్టిగ్రంథంబుల నెట్లయిన ముద్రించి యాంధ్రలోకంబునకీకొఱతదీర్ప మనమందరము బ్రయత్నింపవలయు, మరియు, నెవ్వఁడూహింపనశక్యమయిన యగోచరస్వరూపముగల్గి గుణాతీతుండై సచ్చిదానందస్వరూపుండై లోకాధారమూర్తియై బరగుచుండెనో యట్టి పరమేశ్వరుండే బరబ్రహ్మంబు. అట్టి పరబ్రహ్మంబె కాలము. అట్టి కాలమును తెలిసినవాడే జ్యోతిష్కుఁడు. అట్టికాలమనగానేది సర్వత్రవ్యాపించి సత్యజ్ఞానానందస్వరూపంబై యలరుచుండెడి వెల్గులగనియై యుండెనో యదియు సూర్యుండనబడును. ఆసూర్యుని తేజస్సే తక్కినగ్రహంబులును నక్షత్రములునై ప్రకాశించుచున్నవి.

ఇందులకు తార్కాణము. ఒక్కయింటియొక్కపై కప్పునకు

చిన్నరంధ్రముండునప్పుడు ఆరంధ్రముగుండ సూర్యునికాంతి ఆయింటిలోనికి బ్రవేశించి భూమినసానదికి వ్యాపించి యొక విధమైన నాళమువలె గన్పించును. అప్పుడు మనమొకమూడు పలుకలుగలగాజుఖడ్డీని (Prism) పైనాళమునందు ఆరంధ్రమున కభిముఖముగనుంచి చూచినయెడల నేడురంగులు గలిగియుండు ను. ఈయేడురంగులే తక్కిన యేడుగ్రహములకుం జెప్పబడిన రంగులయియున్నవి.

ఈసూర్యుడు పరమేశ్వరునియొక్క యష్టమూర్తులలో ప్రధానుడై యుండెను. చంద్రుడుగూడ యష్టమూర్తులలో నొకడే. కుజాది పంచగ్రహంబులును పంచభూతములకు నధి పతులై యుండిరి. యీపంచభూతములు గూడ నీశ్వరునియొక్క యష్టమూర్తులలోనై యున్నవి.

శ్లో॥ భూరంభాస్యనలోనిలోంబరమహర్నాథోహిమాంశుః ।
పుమానిత్యాభాతిచరాచరాత్మకమిదంయస్యైవమూర్త్యష్టకం ।
నాన్యత్కించనవిద్యతే విమృశతో యస్మాత్పరస్మాద్విభోస్తస్మై ।
శ్రీగురుమూర్తయేనమఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥

"శ్రీమత్ జగద్గురుశంకరభగవత్పాదాచార్యకృతమ్."

కాబట్టి యీసూర్యచంద్రులును, కుజాదిపంచగ్రహంబు లును, నీశ్వరునియొక్క స్వరూపమేయైయుండెను. కనుక జ్యోతి శ్శాస్త్రమునభ్యసించి గ్రహగతులను, కాలజ్ఞానమును దెలిసి కొనిన మహనీయులీశ్వరుని దెలిసికొనినవారే యగుదురు. ఋషీ

శ్వరుని మొదలుగు మహానుభావులిట్టి దివ్యజ్ఞానమును కలిగియే యాగతానాగతముల నవలీలగా నుడువుచుండిరి. గనుక నిట్టి దివ్యజ్ఞానాదాయకంబగు జ్యోతిషశాస్త్రంబద్వితీయ పరబ్రహ్మంబును గుర్తెఱుంగుటకు సోపానంబై యుండుననుటకావంతయు సందియంబులేదు.

ఈజ్యోతిషమనునది వేదముయొక్క షడంగములలో బ్రధానాంగమై వెలుంగుచున్నది.

జగత్సృష్టికర్తయగు జతురాననునివలన వేదంబులు ప్రకటింపబడియెను. వేదము "విద్" అను ధాతువునుండి పుట్టినది. "వేదయతీతివేదః" అనగా దీనివలన ధర్మాధర్మములు దెలియబడును. ఈవేదమునకు శ్రుతిః, ఆమ్నాయః, అనునామములు వాడుకలోనున్నవి. "శ్రూయతఇతిశ్రుతిః" అనగా వినబడుట. (పరమేశ్వరునియందుండియే వినబడినందున) శ్రుతిః అనియుం జెప్పఁబడెను. "ఆమ్నాయః" "ఆమ్నాయతేపఠం పరయేత్యామ్నాయః" అభ్యసించుటంబట్టి ఆమ్నాయమనబడెను. వల్లించుట యని యర్థము. ఈవేదమునందుండు విషయములత్యంత శ్లాఘనీయమయినవియు నైహికాముష్మికవిషయజ్ఞానమును బోధించునట్టివియునునై యున్నవి. లోకములో ప్రతిమనుష్యుడును (అజ్ఞానులకు వర్తించదు) దమయిష్టమును సాధించుకొనునాశతో బ్రవర్తించుచున్నాడు. అతని యిష్టమేదియన నిహపరసాధనమగు సత్కార్మయేగదా! అట్టి

సత్కర్మను జేయుటకు వేదమును, కాలజ్ఞానమును, నాధారమై యుండెను. కనుక నట్టి కాలజ్ఞానమును దెలిసికొనుటకు జ్యోతిషమే యాధారము. జీవశరీరమునకు నేత్రమెట్టిదియో వేదశరీరమునకు జ్యోతిషమట్టిది.

శ్లో॥ శబ్దశాస్త్రంముఖంజ్యోతిషం చక్షుషీశ్రోత్రముక్తం నిరుక్తంచకల్పఃకరౌ
యాతుశిక్షాస్యవేదాస్యసా నాసికాపాదపద్మద్వయంఛందఆద్యైర్బుధైః॥
"సిద్ధాంతశిరోమణి"

కనుక జ్యోతిషశాస్త్రమునందలి జాతకభాగమునుమున్ముందుగ దెలిసియుండవలెను. జాతకమువలన నైహికాముష్మికఫలములను గ్రహించవచ్చును.

బ్రహ్మప్రతిజీవశరీరముయొక్క లలాటమునందు వారివారి సుకృతదుష్కృతఫలములను నక్షరపంక్తిగవ్రాసియుంచెను. కాని వాటిని కాలజ్ఞానమును దెలిసిన జ్యోతిష్కుడు జాతకమనెడు నిర్మలనేత్రమువలన జూచి జదివివినిపించుచున్నాడు.

శ్లో॥ విధాత్రాలిఖితా యాసౌలలాటేక్షురమాలికా।
దైవజ్ఞస్తాంపఠేద్వ్యక్తం హోరానిర్మలచక్షుషా॥
"జాతకసారావళి"

మఱియు జాతకశాస్త్రము పురుషులకు ధనసంపాదనంబున సహాయంబును, నాపత్సముద్రంబుననోడయు, యాత్రాసమయంబున మంత్రియునగును.

శ్లో॥ అర్థార్జనేసహాయః పురుషాణామాపదర్ణవేపోతః।
యాత్రాసమయే మంత్రీజాతకమపహాయనాస్త్యపరః॥
"జాతకసారావళి"

1. అర్థార్జనేసహాయః॥

వర్తకము, వ్యవసాయము, విద్య, ఉద్యోగము లేక మఱియొక ప్రయత్నముచు జేయువారికి జ్యోతిష్కుడు జాతకమును జూచిముందుమంచి శుభఫలములనిచ్చు గ్రహముల యొక్క మహాదశాంతర్దశలువచ్చుచున్నవి యనియు నప్పుడుగొప్పలాభము గలుగుననియు దలచినపనిచేకూరుననియు జెప్పునపుడును,

2. ఆపదర్ణవేపోతః॥

ఎవనికైనను రాజ్యముకాని, దేశముకాని, భూములుగాని పోయియుండి, యాపత్సముద్రములో మునిగియున్నప్పుడు జ్యోతిష్కుడు జాతకముచూచి, పోయినయాస్తిగాని సొమ్ము మొదలగునవిగాని తిరిగివచ్చునని చెప్పునపుడును, ఎవనికైనను భార్యగాని సంతానముగాని పోయినపుడును, రోగపీడితుడై యుండునపుడును, దిరిగి వివాహమగుననియు, సంతానముగలుగుననియు, నారోగ్యముగలుగుననియు, జెప్పునపుడును.

3. యాత్రాసమయేమంత్రీ:

యాత్రాసమయమునందే దిక్కునకుబోయిన జయమగునో యెట్టివేళను వెడలిన తలచినకార్యము సఫలమగునో చెప్పునపుడును బ్రతివారికిని నొకవిధమైనయాశయు, మనోల్లాసము, (Encouragement) గలిగి బహుధైర్యముగ నుందురు. అట్టిధైర్యమువలన సాహసముగలిగి తాముచేయునన్ని పనులును నన్నియత్నములును పట్టుదలతోడను జేయుటసంభవించును.

అందువలన బ్రితివారికిని దాము జేయు ప్రయత్నమును, గోరికలును నీడేరి సఫలమగును.

తమ హిందూదేశపట్టాభిషేకోత్సవోన్ముఖులగు శ్రీ జార్జి చక్రవర్తిగారు తొలుత 1911 నవంబరు 9-వ తేది గురువారమున హిందూదేశమునకు బయలుదేరుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఆ దినము తండ్రిగారి పుట్టినదినముగాన తల్లిగారి యాజ్ఞననుసరించి ప్రయాణము మానిరి. పిదప 10-వ తేది శుక్రవారము నావికులకు ప్రయాణమున కశుభదినంబని నుడువుటచేతను నాదినంబును వర్జించిరి. 11-వ తేది శనివారమునాడభిజిన్ముహూర్తంబు ననే సాధ్వీరత్నంబగు మేరీరాణీసమేతులై బయలుదేరి నిటకు విచ్చేసి యనేక సామంతరాజులును, తమ రాజకీయోద్యోగులును, నితరరాజప్రతినిధులును పరివేష్టింప, దేవవరగణమధ్యంబున నాసుధర్మాపీఠంబు నలంకరించు శచీపురందరులంబోలె ప్రకాశించుచు పట్టభద్రులై మగుడ క్షేమంబుగ జన్మస్థానంబునకు బయనమై వెడలిరి.

వేదములు నిజమనియు భగవంతుడున్నాడనియు ప్రత్యక్షముగ నెవరివలన దెలియునో యట్టి శ్రీరాములవారును, శ్రీ కృష్ణమూర్తియును మొదలగు నీశ్వరాంశసంభూతులును, ధర్మరాజు అర్జునుడు మొదలగు దేవతాంశసంభూతులును మతోద్ధారకులును గురువులును నగు శ్రీ ఆదిశంకరులు, నీలకంఠులు, రామానుజులు మధ్వాచార్యులు, అప్పయ దీక్షితులు మొదలగువారును జాతకములను గలిగియుండిరి.

ఇకను క్రీస్తుమతస్థాపకుడై, క్రీస్తుమతగ్రంథములచే దేవుని కుమారుడని చెప్పబడు యేసుక్రీస్తునకును, క్రీస్తుమతావలంబులును, క్రీస్తుమతసంరక్షకబిరుదాంకితులును నగు కీర్తిశేషులైన శ్రీశ్రీశ్రీ విక్టోరియా మహారాణీ, సప్తమయెడ్వర్డు చక్రవర్తులకును, మనప్రస్తుతసార్వభౌములగు శ్రీ మేరిసమేత జార్జి V నకును, వీరిరాజకుటుంబములోనివారికిని, వీరికి నివాసయోగ్యమయి రాజధానిగనున్న శ్రీ లండను మహానగరముకునుగూడ జాతకములున్నవి.

ఇదియునుంగాక డెన్మార్కు, స్వీడను, గ్రీసు, ఇటలీరాజులకును, రష్యా, జపాను చక్రవర్తులకును, ఒలివరుక్రామ్వెల్, నెపోలియను బోనపార్టు మొదలగువారికిని ప్రస్తుతములో బాలగంగాధరటిలక్, ఏనిబిసెంటుగారు మొన్నగువారికిని జాతకములున్నవి.

వీరేకాక మహమ్మదీయులుగూడ జ్యోతిశ్శాస్త్రము నిజమనియును, జాతకములు సప్రమాణములనియును, ఋజువిచ్చుననియును, నమ్మియుండిరి. వీరిలోగూడ నీశాస్త్రమును దెలిసిన మహనీయులుకొందఱుగలరు. వీరును ఋషులవలె బూజింపబడుచుండిరి.

శ్లో॥ మ్లేచ్ఛాహియవనా స్తేషుసమ్యక్శాస్త్రమిదంస్థితం
ఋషివత్తేపిపూజ్యంతేకింపునర్దైవవిద్ద్విజః ॥

"గర్గవచనము."

యవనాచార్యులనువారు వృద్ధయవనజాతకమును, యవనతాజకమును మొదలగు జ్యోతిషగ్రంథములు జేసియుండిరి.

ఫిరోజిషా యను మహమ్మదీయ చక్రవర్తికి జాతకముండెను వీనియొద్దను మహేంద్రసూరియను బౌద్ధజ్యోతిష్కుడుండి నాశాస్త్రమందు పెక్కుగ్రంథములు రచియించెను.

జహీంగీరను మొగలాయి చక్రవర్తికిని జాతకముండెను.

షాజహాను కుమారుడైన షుజాయనువానికిని జాతకముండెను. వీనియొద్దను బలభద్రుడను జ్యోతిష్కుడుండి హోరారత్నమును, హాయన రత్నమును నను జ్యోతిషగ్రంథములు రచియించియుండెను.

ఈపై వారికి జాతకములున్నవనుట కాశ్చర్యముకాదు.

భగవంతునియందును, వేదములయందును నమ్మకము లేనట్టి బౌద్ధులకుగూడ జాతకములున్నట్లును జాతకశాస్త్రమును నమ్మినట్లును గనుపడుచున్నది.

సుమారు 2500 సంవత్సరములకిందట హిమవత్పర్వతమునకు దక్షిణమందున్న నేపాళదేశములో రోహిణీనదీతీరమందు కపిలవాస్తువను గ్రామముండెను. ఈ గ్రామమును శుద్ధోదనుడను రాజుపాలించుచుండెను. ఇతనికి మాయాదేవియను భార్యగలదు. ఈమెయందు శుద్ధోదనునకు బుత్రుడుగలిగెను. ఈ పుత్రునకు సర్వార్థసిద్ధుడని నామకరణం బొనర్చిరి. అప్పుడక్కడనుండు బౌద్ధజ్యోతిష్కుడగు "అసితఋషి" చేతను జాతక

ము వ్రాయించిరి. ఆజాతకమునుజూచి తుషితలోకవాసియైన పరిభాషాలు డిట్లవతరించెననియు నీశిశువునకు దేవతాలక్షణంబులు ముప్పదిరెండును, మనుష్యలక్షణము లెనుబదియును గలవనియును లోకమంతయు నుద్ధరింపదగిన మతాచార్యుడగు ననియును, మతమును స్థాపించుననియు మొదలగు ఫలములు చెప్పెను. ఈజాతకప్రకారము సర్వార్థసిద్ధుడు సకలవిద్యలనేర్చి బోధివృక్షము (రావిచెట్టు) క్రింద వీరాసనస్థుడై నిమీలితలోచనుండై నిష్ఠాగరిష్ఠతనుబొందియుండుటవలన బుద్ధుడని పేరువడసెను. ఈయనయే బౌద్ధమతమును స్థాపించెను. మఱియు లంకాపట్టణమందు "అనవమదర్శి" యను బౌద్ధుడు జ్యోతిష్కుడుగనుండి "దైవజ్ఞకామధేనువు" అను జ్యోతిషగ్రంథమును రచియించెను.

సిద్ధసేనుడు మొదలగు బౌద్ధులును, జైనులును ననేక జ్యోతిషగ్రంథములు జేసియుండిరి.

కనుక సర్వజనసమ్మతంబై యాదరణంబొందిన యీ జ్యోతిశ్శాస్త్ర మన్నిశాస్త్రములకును మూలమయియున్నది. (Astrology is the root of all sciences.)

(ముద్దు గంగాధరశాస్త్రిగారు లేచి) మహాశయులారా! నేటితో యీసభ ముగిసినది. తిరిగి రేపటిదినమున యిచ్చటనే అమృతవాక్కులు అనంతశాస్త్రిగారు జ్యోతిశ్శాస్త్రము సమ్మతగినదనియు దానివలన వచ్చులాభములనుగూర్చియు, వృథా

వాక్కుల ఉపేంద్రరావుగారు తచ్ఛాస్త్రమును నమ్మకూడదని యు అందువలన నష్టములు జాలగలవనియు ఉపన్యసించుదురు. కళినోక్తులకామశాస్త్రిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. కాన తమరందరు రాగలందులకు ప్రార్థితులు. మఱియు కుశ్శం కుల శాంతమూర్తిగారు లండను మహానగరమున ఆల్ఫ్రిడ్ హెంచ్ బార్లెగారు యిచ్చిన ఉపన్యాసమును తెలిగించి ఎల్లుండి యిచ్చట జదువుదురు.

(అందరు వెళ్ళిపోవుచుండగ)

అ-అనం——ఏమండోయి గంగాధరశాస్త్రిగారు.

దు-గంగా——ఎవరువారు.

అ-అనం——నేనండోయి.

దు-గంగా——మీరా ?

అ-అనం——మొన్న మీరు నాతో చెప్పినసొమ్ము తరువాయి ఏమయినది.

దు-గం——ఇంకా ఏమీకాలేదు. సొమ్ము రాదనితోస్తుంది.

అ-అనం——నే చెప్ప లేదండి. ప్రశ్న బలం అట్లావున్నది.

దు-గంగా——చిత్తం. తిరిగి రేపుకలుసుకుందము.

(అందరు వెడలిపోవుదురు)

ఇది ద్వితీయాంకము.

శ్రీకృష్ణ దేవరాయాంధ్ర భాషానిలయము
సుల్తాన్ బజార్, హైదరాబాద్. 1.

తృతీయాంకము.

రంగము—ధర్మసత్రివు.

ప్రవేశము:—దుడ్డు గంగాధరశాస్త్రిగారు, అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు, వృధావాక్కు ఉపేంద్రరావుగారు, కుశ్శంకల శాంతమూర్తిగారు, కఠినోక్తుల కామ శాస్త్రిగారు, నోరి ఘంటావధానులు గారు యితర సభికులు.

అ-అనం—మహాజనులారా! పూర్వ మీజ్యోతిశ్శాస్త్రి మపారపాండిత్యముగలిగినట్టియు, ధీమంతులగునట్టియు మహానుభావులచేతను మహాఋషులచేతను నభ్యసింపబడియున్నది. ప్రస్తుతకాలమందుగూడ ననేకులు బుద్ధిమంతు లీశాస్త్రివిషయమై పరిశ్రిమజేయుచున్నారు. ఈశాస్త్రిము అభ్యసించుటకు విశేషబుద్ధికుశలతయు విశేష ఆలోచనయు నగత్యములైయున్నవి. కనుక యీశాస్త్రాభ్యాసముచే మనస్సునందును బుద్ధియందును ఆలోచనయందును గల మాంద్యమును బోగొట్టి చురుకుదనమును బుట్టించును భూమియొక్కయు భూమియందు నివశించు మనుష్యులయొక్కయు వ్యవహారవిశేషము లెప్పుడెప్పు డెట్లుజరుగుచుండునో తెలిసికొనుటకయి తగిన సాధనము లీశాస్త్రమును నిర్మలబుద్ధితో పరిశీలించినయెడల గుర్తింపవచ్చును. ప్రపంచములో ప్రిస్తుతము నభ్యసింపబడు శాస్త్రిము

యన్నిటికన్న నీశాస్త్రాభ్యాసముచే మనకును నీప్రపంచము నకును నెట్టిసంబంధము నెంతవఱ్కు గలదో దానిని సులువుగా దెలిసికొనుటకు దగిన యవకాశముగలదు. ఈశాస్త్రము నభ్య సించుటచే ఆత్మతత్వవిద్య (Psychology) యందుగల రహస్య ములను దెలిసికొనవచ్చును. ఒక సామాన్యుని మనస్సునకీ శాస్త్రాభ్యాసము జేయుటచే విశేష బుద్ధికుశలత కల్గుటయేగాక నీప్రపంచకమందు జరుగుచుండు ప్రతివిషయమును నివసించు జంతుజాలములు మొదలగునవియును సర్వవ్యాపకుడైన నీశ్వ రుని యాజ్ఞానుసారముగ జరుగుచున్నవని తెలిసికొనగలడు. ఈశాస్త్రము ప్రతిమనుజునియొక్క పరిణామస్థానమును దెలు పును. ఈప్రపంచములో తాను నేర్చుకొనవలసిన యంశము లును తానితరులకు జేయవలసిన విధాయికత్వములునుగూడ దెలుపును. ఈప్రపంచకములో మనుజుడు తానెవరిని తనకం టె నెక్కువగా జూచుకొనవలయునో యవరిని తనతో సమాను నిగా నెంచవలయునో యెట్టివానిని తనకంటె తక్కువగా నెంచు కుని వానికిసహాయ మొనర్పవలయునో నీశాస్త్రమువలననే తెలిసికొనగలుగును. ఈశాస్త్రము అభ్యసించుటవలన సర్వపరి పాలకుండైన భగవంతునియందు వృద్ధియగుటయేగాక తాను క్రిందటి జన్మమందు జేసిన శుభాశుభకర్మలను ననుసరించియే జన్మమందు తనకు శుభాశుభములు గలుగుచున్నవని తెలిసి కొనగలుగును. ఈశాస్త్రము నభ్యసించుటచే ప్రతిమనుజుడును

తనకు ప్రస్తుతమందు కలిగియున్నటువంటి స్థితిగతులలో తృప్తి గలిగియుండుటయు తన యావచ్ఛక్తియును మనస్సును నీశ్వరు నియందే యుపయోగించి తనస్థితిగతులను వృద్ధిపఱచుకొనుటకు మంచియవకాశమున్ను గలిగియుండును. ఎట్టివానితో స్నేహం బుగావించిన నెక్కువలాభకారియగునో మనప్రస్తుతస్థితిగతులను బట్టి మనమెట్లు నడుచుకొనవలయునో మనకు దెలియగలదు. ఈప్రపంచమందు మన మెవ్వారియెడల నిరపాయముగా ప్రేమ గల్గియుండవచ్చునో నెవరిని ప్రేమించినయెడల వారు తిరిగి మనను ప్రేమింతురో తెలిసికొనవచ్చును. మన కెవరెవరియం దు మమతగలదో నెట్టివారియందు లేదో నట్లుండుటకు కార ణంబులును కొందరియందు మనకు యిష్టంబును మరికొందరి యందయిష్టం బుండుటకును కారణంబులును యీశాస్త్రము వలనే దెలియనగును. ప్రపంచమందు నేవిషయముగాని లాభ ముగాని నష్టముగాని సుఖముగాని దుఃఖముగాని అకస్మాత్తుగా గాని నదృష్టవశముచేగాని లభించుటలేదనియు నంతయుపూర్వ కర్మమునుబట్టియే జరుగుచుండుననియు ప్రపంచములో జరుగు ప్రతివిషయమును మన మంచికొఱకే జరుగుచున్నదనియు మన ము దెలిసికొనగలము. మనుజునియొక్క లక్షణములును నడ వడికలును పూర్వకర్మములనుబట్టి జరుగుచుండుటచే నితరులు మనపై ననవసరముగా మోపునిందలను లక్ష్యముజేయకుండు టకును వారి యుద్దేశ్యములను సదుద్దేశ్యములుగా భావించు

కొనుటకును మనకు శక్తిగలిగియుండును. ఈశాస్త్రమును బఠించుటచే మనము భగవంతునిలో నైక్యమును బొందుటకై ముఖ్యసాధనమైన యింద్రియనిగ్రహంబెట్లు గావించుకొనవలయునో నేర్చుకొనసమర్థులమగుదుము. మనకు జరిగిపోయినటువంటియు జరుగుచున్నటువంటియు జరుగబోవునటువంటియు మంచిచెడ్డలను వాటికి గారణములును మనయొక్క యుద్దేశ్యములను నీశాస్త్రమువలననే దెలిసికొనవచ్చును.

18. మన మనోవాక్కాయకర్మములును వాటివల్ల మనకు జరుగబోవు శుభాశుభములను దెలుపును. దూరపాలోచనముచే మనకు రాబోవు నశుభములను, కష్టములను కొంతవఱకు నుపశమించునట్లు జేసికొనగలుగుదుము.

మనకెట్లు విశేష బుద్ధికుశలత గలుగునో మనయొక్క శక్తిసామర్థ్యము లెట్లుపయోగించవలయునో మన కల్పనాశక్తులనెట్లు సాధకము జేయవలయునో దెలిసికొనగలుగుదుము. మనము చేయుపనులయందుగాని నాలోచనలయందుగాని జ్ఞానశూన్యులముగాక చక్కగ మన కార్యముల నెరవేర్చుకొనుటయందు సమర్థుల మగుటయేగాక భగవద్విచారణయందు సమర్థులమగుదుము. మన పసిపిల్లలను, బాలురను నెట్లు పెంచవలయునో యేవిధముగ వారిని తగినశిక్షలో నుంచవలయునో యేవిధముగా వారికి విద్యాబుద్ధుల నేర్పవలయునో తెలిసికొనవచ్చును. జ్యోతిషశాస్త్రి మభ్యసించుటచే పెద్దలయడల భయ

భక్తులు గలుగుటయు నిరీశ్వరవాదము మాన్పించుటయు విశేష భగవద్భక్తి గలుగుటయు తటస్థించును. ఈశాస్త్ర మభ్యసించుటచే న్యాయన్యాయ వివక్షతయు గ్రహణశక్తియు, వీక్షణశక్తియు నిష్పక్షపాతత్వమును, న్యాయదృష్టియు మొదలగు సుగుణము లనేకములబ్బును. బుద్ధిమంతులయిన మనపూర్వులు ఈశాస్త్రములోని రహస్యములనేకములు మనకుగూడ పెట్టియుంచిరి. నిర్మలమగునట్టియు పట్టుదలతో గూడినట్టియు బుద్ధితో నీశాస్త్ర మభ్యసించుటనలన గౌరవము హెచ్చగును. ఈశాస్త్రము విశేషముగా బరిశీలించి అందలి యంతరార్థమును గ్రహించుటచే మనోవికాసతయును జాలియును గలుగును. సమస్తజనులయందును జంతుజాలమందును ప్రేమయు స్నేహభావమున్ను విశ్వాసమున్ను గలిగియుండునట్లుజేయును. ఈశాస్త్రము మనకు స్వశక్తి విశ్వాసమును తప్పక గలుగజేయును. ఇంతేగాక ఈశాస్త్రజ్ఞానము నీచతనమును దుర్బలతయును, జడత్వమును బోగొట్టి యంతరజ్ఞానమును జ్ఞానవ్యక్తియును, వివేకమును గలుగజేయును. ప్రపంచమం దెల్లరును నీశాస్త్ర మభ్యసించినయెడల ప్రపంచమంతయు క్రొత్తక్రొత్త మార్పులు గల్గి జనులందరును క్రొత్తయాలోచనలును గలవారును, క్రొత్త యుద్దేశములు గలవారును నగుదురు. అట్లు జరిగినయెడల జనులందరును అన్యోన్యప్రేమగలవారై ధర్మమార్గానువర్తు లగుదురు. ఈశాస్త్ర మభ్యసించుటచే దుర్దశలు రాకుండునట్లు

అనేక అహాంతరములు తప్పించుకొనుట కవకాశముండునట్లు తెలివిగను, వివేకముగను నందునట్లు నడుచుకొనవచ్చును. వివాహవిషయములలో ప్రస్తుతము సంభవించుచున్న ననేక దుర్దశలను తొలగించు స్త్రీ, పురుష జాతకములు పరిశీలించి యేపురుషుని, కేస్త్రీతగియుండునో నట్టి వివాహములే జేయుటకు మిక్కిలి యవకాశము గలిగియుండును. ఆయాదేశము యొక్క రాజకార్యవ్యవహారము జక్కపెట్టుటకై యెటువంటి రాజకార్యనిర్వాహకుల నేర్పర్చినయడల దేశవ్యవహారములు జక్కగనడుచునో దేశము నెమ్మదిగనుండునో తెలిసికొనవచ్చును. మన శరీరము నెట్లు సంరక్షించవలెనో దేహారోగ్యమెట్లు నిలుపకొనవలయునో నెట్టివారిని వివాహము జేసికొనిన సౌఖ్యముగలుగునో యేదిక్కునకు ప్రయాణముచేస్తే లాభకారియగునో యేస్థలమందు నివాసము చేస్తే సుభమగునో భగవంతు నెప్పడెప్పు డారాధించవలయునో ద్రవ్యము నెట్లుఖర్చుపెట్టవలయునో నెట్లు కూడబెట్టవలయునో మొదలగు సంగతులన్నియు సూచించును. ఈశాస్త్రమబద్ధమని యిదివఱకెన్నడును, నెక్కడను నెవరిచేతను నిర్ధారణ చేయబడియుండలేదు. అంతేగాక ఈశాస్త్రము కొంతవఱ కభ్యసించుటచేతనే దీనియందు గౌరవమును, మనుజునియొక్క వ్యవహారములన్నియు చక్కగ తెలిసికొనుట కింతకంటె మఱియేశాస్త్రమును లేదనియు మనముతప్పక గ్రహించుకొనగలము.

వృ-ఉ—సభికులారా ప్రస్తుతంలో అమృతవాక్కులు అనంతశాస్త్రిగారు ఉపన్యసించినది మీరందరూ వినియేయున్నారు. అందుకుతగిన సమాధానము నేను చెప్పుటకు తగిన శక్తుడను గానుగాని నాస్వానుభవమునుబట్టియు నాబుద్ధికుశలతనుబట్టియు నేనుకొన్ని విషయములు చెప్పుచున్నాడను. సావధానులై వినుడు. ఈజ్యోతిషశాస్త్రవిషయములో పూర్వము పార్వతీదేవి "భవంతి నభవంతచ," యని నొక శాపమిచ్చెననియు జ్యోతిషము బుజువివ్వదని నొక లోకప్రతీతి కలదు. ఇదిగాక నాస్వానుభవమునుబట్టి ఈశాస్త్రము నొక సోదివంటిదని నొక్కి వక్కాణింపగలను. ఇందుకు తార్కాణముగ ప్రపంచములో కోట్లకొలదిజనులు సిద్ధాంతులను బిలిపించి పంచాంగ పరిశీలించి నక్షత్రములను ముందువెనకలకుచూచి మీనమేసములు లెక్కపెట్టి ముహూర్తములుపెట్టించి వివాహములు మొదలగునవి జేయుచుండిరిగదా? ఇట్టిస్థితిలో యెంతమందిబాలస్త్రీలు వెధవలగుటలేదు. యెంతమంది పురుషులు భార్యవిహీనులగుటలేదు. ఇవిఅన్నియు మనకు నిత్యానుభవములుగదా? ఎమయ్యా అనంతశాస్త్రిగారు?

"అ-అ—చిత్తము. తమరుదారిలోకివచ్చినారు. మంచి ప్రశ్న అడిగినారు. ఇండియన్ పినల్కోడ్డుప్రకారం దాఖలు చేసిన చార్జీలు యావత్తున్ను "హిందూ లా" మొదలగువాటి ప్రకారం దాఖలు కాబడిన వ్యాజ్యము లన్నియు నెగ్గుచు

న్నవా? బి. యల్. యమ్. యల్. ప్యాసైన మున్నగువారు పనిచేస్నివన్నియు నెగ్గుచున్నవా? అట్లనే జ్యోతిష్కులలో కొందరు చెప్పినవి రుజువిచ్చును. కొందరు చెప్పినవి రుజువివ్వవు. ఒకటే సెక్షను ఒకటే తీర్పుప్రకారం దాఖలు చేయబడిన వ్యాజ్యములు చార్జీలు కొన్ని గెలుచుటయు కొన్నిపోవుటయుయేల? అట్లనే యిదియు అనుసరించియున్నది. అదిగాక,

ఉపేంద్రరావుగారూ పూర్వజన్మసుకృత దుష్కృతముల నుబట్టియే నీజన్మయందు ఫలములు జరుగుచుండును. యంతియే కాని జ్యోతిషశాస్త్రము, జ్యోతిష్కులు జాతకములు క్రొత్త ఫలములు తెచ్చిపెట్టలేరు. ఇక వివాహవిషయంలో సరియైన ముహూర్తమునకు పెండ్లిసాధారణముగ జరుగుటలేదు అడావిడిగ అయినదోలేదో చూచుటయేకాని, సరియగు కాలమునకు మంగళసూత్రధారణ చేయుచున్నది ఎవరు గమనించరు. గనుక నూటికి తొంబది సరియగు ముహూర్తములకు జరుగుట లేదు. అట్టి స్థితిలో మీరు నీశాస్త్రమున నిందించకూడదు. న్యాయవాదులు (Pleaders) న్యాయ శాస్త్రమును (Law) ఎట్లు వ్యాజ్యములకు ననుసరింపజేసి (Applicable) శాస్త్ర ప్రకారం పనిజేయుదురో అట్లనే జ్యోతిష్కులు (Astrologers) జ్యోతిశ్శాస్త్రంబును(Astrology) జాతకములనుఅనుసరింపజేసి (Applicable) ఫలములు చెప్పదురు. న్యాయవాదులు పనిజేయు కేసులు మొదలగునవి వారివారి బుద్ధికుశలతనుబట్టియు అనుభవజ్ఞానము

ముబట్టియు కేసుల నిజానిజములనుబట్టియు కొన్ని పోవుటయు, కొన్ని గెల్చుటయు ఎట్లు గలుగుచున్నవో అట్లే జ్యోతిష్కులు జెప్పుఫలములుగూడ వారివారి బుద్ధికుశలతనుబట్టియు పాండిత్య విశేషమునుబట్టియు అనుభవజ్ఞానమునుబట్టియు లగ్న నిజానిజ మునుబట్టియు కొన్ని రుజువిచ్చుటయు మరికొన్ని తప్పిపోవుటయు గలుగుచున్నవి. గనుక శాస్త్రములెన్నడును నభద్ధము గానే రవు. ఏమండీ ఉపేంద్రరావుగారూ! న్యాయవాదులు పట్టిన కేసులుకొన్ని ఓడిపోవుచున్నవిగదా! న్యాయశాస్త్రము (Law) ఎందుకు అభద్ధము కాగూడదు?

వు-పె—నేను సుమారు వెయ్యిరూప్యములు ఖర్చుపెట్టినాను. అనేకమంది జ్యోతిష్కుల కిచ్చినాను. కాని యోగ ముపట్టలేదు. జ్యోతిష్కులు చెప్పినవన్నియు అబద్ధములయ్యె ను. (అందరు చప్పట్లుకొట్టి నవ్వుదురు)

నో-ఘం—ఏమయ్యా ఉపేంద్రరావుగారు? మీకు యోగించకపోయినా మీజాతకముమీద యోగము లేకపో యినా జ్యోతిషమబద్ధమగునా? (షేమ్ షేమ్అని చప్పట్లుకొట్టు దురు.) నేను చెప్పుతానువినండి. ఆస్తికులైనవారలు అనగా ఈశ్వరుడున్నాడని నమ్మువారు జ్యోతిషము దిరస్కరించగూ డదనియు అట్లు దిరస్కరించినయెడల ఈశ్వరుని దిరస్కరించెన ట్లేయని నీమధ్య లండనుమహానగరములో నొకజ్యోతిషసభలో తీర్మానించబడెను.

క-కా—మహాజనులారా! సోదరపండితులారా! నేను చెప్పబోవు సంగతులలో చాల భాగము బ్రిహ్మశ్రీ వేదమూర్తులయిన అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు, నోరిగంతావధానులుగారును చెప్పియున్నారు. ప్రస్తుతకాలములో మహారాజశ్రీ వృథావాక్కుల ఉపేంద్రరావుగారు మున్నగువారు నవనాగరికులై ఊణభాషాపండితులై గీశాస్త్రముయొక్క తుదాద్యాంతములు తెలిసికోనలేక శాస్త్రమును నిందించుచుందురు. కాని ఈమహానుభావులందరు, సిద్ధాంతభాగమునునమ్మి (Astronomy) చదివినవారై యుండిరి. కానియీసిద్ధాంతభాగము దేనినిబెట్టి కనిపెట్టబడినదో మాత్రము తెలిసికోనజాలకున్నారు. సిద్ధాంతభాగము జాతభాగమునుంచియే కనిపెట్టబడియున్నది.

ఈశాస్త్రమును పూర్వమందును, యిప్పుడును నమ్మినవారును గ్రింథరచినకారులును జాతకములు కలవారును వీరిపాటి బుద్ధిమంతులుగారా? వేదదూషక బౌద్ధమతస్థులును హిందూమతమును దిరస్కరించు తురకలును విశేష నాగరికులగ నెన్నబడు ప్రస్తుతకాలమున యూరోపియనులును జాతకములును గలిగియుండిరి. జాతకగ్రింథములు రచియించియుండిరి. ఇదియునుంగాక లండనుమహానగరమునందు మూడువేల ఆరువందల జ్యోతిషపండితులుండి (3600) నచ్చటచ్చట సభలు గావింపుచుండిరి. హిమవత్ పర్వతమునకు సమీపమునేనుండి

పవిత్రంబై పుణ్యదాయకంబై ఋషీశ్వరులకు నివాసయోగ్యం బయి స్వచ్ఛంబయి ప్రవహించుచున్న గంగానదీతీరమందున్న కాశీమహానగరమందు చాలా కాలముక్రిందట స్థాపింపబడిన సెంట్రల్ హిందూకాలేజీవారు వారి కళాశాలయందు జ్యోతిషము జెప్పించుటకు యత్నించుచుండిరని తెలియవచ్చినది. మరియు లండనుమహానగరమందు నొక ఆంగ్లేయ జ్యోతిష్కుడు ఆంగ్లేయభాషలో నలుబది జాతకగ్రంథములు రచించి ప్రపంచమంతటను వ్యాపింపచేసిరి. ఆర్యావర్తనమునకు సార్వభౌముండై లండనుమహానగరమునకు రాజాధిరాజై దీనదయాపరుడై ధీశాలై మన్ననలకెక్కిన మూర్ధన్యశిరోమణి యగు మనపంచమజార్జిచంద్రుడు తన రాజధానియందుగల నొక్క జ్యోతిష్కునిచే జేయబడి ప్రకటింపబడుచున్న నొక జ్యోతిషమాసపత్రికను బంపగా దానిని నిరాకరించక వందనములతో నందుకుని పూర్ణముగ జదివి సంతసించి జ్యోతిషము వృద్ధిచేయుమని ప్రోత్సాహముచేసిరని వినియున్నారము. ఇదిగాక కొంత కాలముక్రిందట లండనుమహానగరమునందు నవివివాహితయగునొక యాంగ్లేయ యువతీమణియుండెను. యామె యొకప్పుడు జ్యోతిష్కుని కలిసికొని జాతకము చెప్పమని యడిగెను. ఆజ్యోతిష్కుడు ఆనారీమణికి జాతకమువ్రాసి యామెకు నొక సంవత్సరములో వివాహమగుననియును, నామెభర్త నొకమా సములో నొకనిచేత పిడుగుద్దులుతిని చనిపోవుననియును చెప్పె

స. అప్పుడా స్త్రీరత్న మాజ్యోతిష్కుని తిట్టి జ్యోతిశాస్త్రము నుతిరస్కరించియు, నబద్ధమనియు ప్రకటించెను; కాని యొక సంవత్సరములోగా నామెకు వివాహముగాబడి యాదంపతులు చక్కగా గాపురము చేయు కాలములో నామె భర్త యొకనా డేదోపనిమీద బజారుకుపోయి యచ్చట దెబ్బలాడుచుండెడి యొకసమూహమును జూడబోయి యందులో చిక్కుపడి యా కలహకారకులచే పిడుగుద్దులుపడి యచ్చటనే చనిపోయెను. మరియు బ్రహ్మజ్ఞానమును వేదాంతజ్ఞానమును, బునరుద్ధారణ చేసి యానద్భూమండలంబునందును బేరుప్రతిష్టలుపొంది ప్రకాశించుచున్నటువంటిన్ని హిందూదేశమునకు స్వతంత్రరాజ్యము జేకూరుటకు నష్టకష్టములనొంది హిందూమహాజనులచేత విశేషముగ గొనియాడబడుచున్నటువంటిన్ని మనయానిబిసెంటుమాతగారికిగూడ జాతకమున్నట్టున్ను నాజాతకప్రకారము నామెజీవితచారిత్రము సరిగ నడచుచున్నదనియు వినుటకు సంతసించుచున్నారము. ఇదిగాక యూరపు అమెరికాఖండములలో మొత్తము 480000 జ్యోతిష్కులుండిరని తెలియవచ్చుచున్నది. మరియు జ్యోతిశ్శాస్త్రము చాలగొప్పశాస్త్రము. ఇది యంతయు పండ్రెండు రాసులలోను, తొమ్మిదిగ్రహములయందును, నిమడ్పబడియుండెను. అదియే జాతకమనబడును. గనుక యాపండ్రెండు రాసులనుబట్టియు నవగ్రహములను బట్టియు, భూతభవిష్యత్తు వర్తమానములను జెప్పువారు తప్పక జ్ఞానులే.

జ్ఞానులకు తక్క యితరులకు నసాధ్యము. ఈశాస్త్రమును బూర్ణముగ జదివినవారుగాని జ్ఞానులు కాలేరు. నేటి కింతతో ముగించుచున్నాడను.

దు-గం—(లేచి) సోదరులారా! నేటికీసభ జరిగినది. రేపు సాయంకాలము తిరిగి యిచ్చటను కుశ్శంకుల శాంతమూర్తిగారు లండనుమహానగరములో ఆల్ ఫ్రెడ్డు హెచ్చి బార్లె అను వారు "నేనెందుకు జ్యోతిష్కునిగనున్నాను" అనుదానినిగురించి యిచ్చిన యుపన్యాసము మనకు వినిపించెదరు. గాన తమరందరు దయచేయ బ్రార్థితులు. (అందరు వెడలిపోవుదురు.)

(ఇది తృతీయాంకము.)

చతుర్థాంకము.

ప్రథమరంగము.

(ప్రవేశము)

కఠినోక్తుల కామశాస్త్రిగారు (సభాధ్యక్షుడు) కుశ్శంకల శాంతమూర్తిగారు (ఉపన్యాసకుడు) దుడ్డు గంగాధరశాస్త్రిగారు, అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు, వృథావాక్కుల ఉపేంద్రరావుగారు, నోరి ఘంటావధానులుగారు, మున్నగువారు సభికులు.

కు-శా—సభికులారా! శ్రీకరంబై, సకలసంపదలకు నాకరంబై ధనంబున నాధనదుని నగరంబగు నలకాపట్టణంబును, హసించుచు సకలైశ్వర్యంబుల నాయమరనాయకుని పురియగు నమరావతిని దిరస్కరించుచు, బ్రిటిషు రాజ్యమునకు రాజధానియైన లండనుమహానగరమునందుండు నొక జ్యోతిష సంఘమునకు "నేనెందుకుజ్యోతిష్కుడుగనున్నాను." అనుదానిని గురించి ఆల్ఫ్రెడ్డుహెచ్చిబార్లే (Alfred. H. Barlay)అనువారిచే యీక్రింది నుపన్యాసము జదువబడి "ఆర్థరుమి" (Arthermee) అను వారిచే బలపర్చడమైనది.

నేను ప్రిప్రిథమమున జ్యోతిషమన నేమియు నెఱుంగను; అట్టిస్థితిలో 1899 వ సంవత్సరము మెయినెలలో నొకనాటి సాయంకాలంబున జ్యోతిషశాస్త్రింబున నిధియగు ఏలన్ లియో (Alanleo) అనువాని యింటియొద్ద నొక జ్యోతిషమహాసభ జరిగెను. అప్పుడు నాస్నేహితులలోనొక డాసభకు వెడలుదమని నన్ను ప్రోత్సాహము జేయ నాతనిమాటం త్రోసివేయంజాలక కొంచెము కాలము మాత్రిమే యచ్చటనుండి తిరిగివచ్చునూహతో బయనమై వెడలితిని. అప్పటికి నాకు జోతిషమంత యయిష్టమయినది మఱియేదియును లేదు. నేనచ్చట గూర్చుండియుండు సమయంబున నొకయుపన్యాసకుడొక నల్లపలక (Black Board) మీదనొక యాకృతిని వేసి దానినిగురించి చెప్పుచుండెను. కాని నాయాకృతిగాని దానినిగూర్చి యాయన చెప్పునదికాని యావం

తయు నాకు దెలియలేదు. అయినను నాయుపన్యాసము పూర్తి యగువఱకునుండి వెడలుట మంచిదియని నాకుతోచి యెట్లో యంతదనుక కాలము గడిపితిని. తుదకీచెప్పిన దంతయుజూడ యీయుపన్యాసకుని చమత్కృతిగాని వేఱొకటిగాదని నాకు మొదట బొడమెను. తరువాత నాయుపన్యాసకు డీదిగువబాం దుపఱచిన నుపన్యాసంబు తిరిగి జెప్పనారంభించెను.

"నేనిదివఱకు నిరువదియేడు సంవత్సరములనుంచి యీశాస్త్రమునందభిరుచిగలిగి పాటుపడి కొంతవఱకు పఠనము జేసినను నింకను దృప్తిజెందనయితిని: ఏలనన నీప్రపంచమునందు స్వభావసిద్ధముగ నేవస్తువెట్లు చేయబడినదో యది యెట్లుభేదింపబడునో నాకు తెలియదు. అందువలననే ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులును బరస్పరము భిన్నాభిప్రాయులై యుండిరి. ఎందుకనన నేవస్తువులు నేయేవస్తువులుగ మారునో యది ప్రకృతిశాస్త్రమువలన దెలియగలదు. అదియునుంగాక యేశాస్త్రమునునైనా బూర్ణముగ జదివినయెడల కొంతకాలమునకు బూర్ణపండితుడు కావచ్చునుకాని యీజ్యోతిషశాస్త్రము నెంత జదివినను మహాసముద్రమువలె దరియు నంచులేక సంపూర్ణపాండిత్యము నొందజాలడు. అందువలన నీశాస్త్రమనాదరణమును బొందుచున్నయది."

ఈయుపన్యాసకు డుపన్యాసమును జెప్పుచుండగ నామానసంబునందనేక యూహలు వొడమ యాయన చెప్పినదంతయు ననసంతుష్టిగనేయున్నది.

ఆయన యుపన్యాసమును ముగించి బాగుగ గ్రహించనివారినందఱిని తమకేమయిన సంశయములున్న నడుగుమని వక్కాణించెను. నాకీశాస్త్రమునందేమియు పరిచయము లేకపోవుటచే నేను నెమ్మదిగకూర్చుంటిని. ఈశాస్త్రమునందు పరిచయము గలవారందరు కొన్ని ప్రశ్నల నడుగనారంభింప నాయుపన్యాసకునిచే సరసముగను, సహేతుకముగను నుత్తరువు లీయబడెను. ఇదంతయుజూడ నాకద్భుతముగ నుండెను.

ఇట్టి యుపన్యాసము వినిన నమ్మకములేనట్టియు, తృప్తి లేనట్టియు నవనాగరికులుగూడ శ్రద్ధతోను, బట్టుదలతోడను, జ్యోతిషశాస్త్ర మభ్యసించక మానరు.

ఆయుపన్యాసకుడు చెప్పినదంతయు నక్కడికి వచ్చినవారికందరిలోను గొందఱికి తెలిసినయంశములే; మఱికొందరికి దెలియనివైనను దెలిసికొనదగిన యంశములై యున్నవి. కాని నాకు మాత్రమన్నియు నూతనాంశములై యున్నవి. అయిన నక్కడికి వచ్చినవారడిగిన ప్రశ్నలును. నుపన్యాసకుడిచ్చిన నుత్తరములను జూడ నేనత్యంత హాశ్చర్యమనస్కుండనైతిని.

నాకు భచక్రముయొక్క రాసులైనను దెలియకపోయినను నానిమిషముమొదలు జ్యోతిషమందు నమ్మకము గలిగి యభ్యసింప నారంభించితిని. నేనును నాయుపన్యాసకుని నొక ప్రశ్ననడిగితిని. దానికివారు సమాధానము జెప్పెనుకాని యది నాకు తృప్తికరముగలేదు. పిమ్మట నాతనివెనుకనుంచి యొక

ధ్వనివినపడెను. అది నేనడిగినప్రశ్నకు సమాధానమైయుండెను. మిస్‌లియో (Miss Leo) యనునామె నాప్రశ్నవిని యందుకు సదుత్తర మిచ్చెను. ఇదియేనాకు పెద్దపాఠమయి యున్నది; ఒకప్పుడెంతగొప్పవారికైనను దోచని యూహాలు సామాన్యులకు దోచవచ్చును.

సభముగిసినతరువాత నేనొక షిల్లింగు వెచ్చించి యొక చిన్నజ్యోతిషపుస్తకమును గొంటిని. ఇది నాకుదెలియకపోయి నప్పటికిని పెద్దపుస్తకముకాదు. గనుక నారోజు పరుండుటకు ముందే దానినంతయును జదివితిని. పుస్తకముయొక్కరీతి కొంచెము తెలిసినది.

ఒకనెల యయినతరువాత జ్యోతిషవిషయమై మఱియొకయుపన్యాసము జరిగినప్పుడు నేనుదానికి వెడలితిని. అదినాకు బాగుగ దెలసినది. అప్పటినుండియు నాకు విశేషనమ్మకము గలిగినది. నేనప్పుడే యయిదు షిల్లింగులిచ్చి నాజాతకమునకు ఫలములు జెప్పుమనియడుగ వారు మఱుచటి యాదివారము చెప్పెదము రమ్మనమన నారోజుకు వెడలితిని. నాజాతకము చూచి ఫలముచెప్పిరి. అవిస్వానుభవముగ నున్నవి. పన్నెండు రాసులుగలగి బండికుండవలెనున్న యొకచక్రమునం దెట్టిసిరాతో నవగ్రహములుమాత్రము వేయబడియున్నంతమాత్రమున నది చూడగనే యిట్టి ఫలములు చెప్పటజూడ నాకుమిక్కి యద్భుతముగ గన్పించినది. నాకు గతమంతయు జక్కగ బుజు

వైనది. భవిష్యత్తునుగురించి యిప్పుడేమియు జెప్పుటకు నవకాశము లేదు. నాకుజెప్పిన విషయములలోగొన్ని నామనస్సునకుదప్ప నితరులకు దెలియవు. చక్రమును నందు గ్రహములను చూచినంతమాత్రమున గ్రహనక్షత్రాదు లిట్టిఫలముల నిచ్చునని యెవరైనను నేలాగున దెలిసికొనగలరు.

ఇట్టి జన్మచక్రమును జూచినంతమాత్రమున ఫలములు జెప్పుట సాధ్యమైనయెడల నేనిది నేర్చుకొనువఱకు నత్యంతాతురతను గలిగియుండితిని. ఇట్లుచెప్పుట యీమనిష్యికిమాత్రము చేతనయినప్పుడు నాకుమాత్రము చేతగాదని, నేను తలచను. ఇటువంటివిషయములు తెలిసికొనుటకు నొకరిని నమ్ముకొనియుండుటకంటె నేను దీనిని తెలిసికొనుటకే యిచ్ఛగించితిని. ఇందువలన "నేను స్వతంత్రుడననియు, స్వాతిశయము గలవాడననియు," నాకు జ్యోతిష్కుడు చెప్పినది నిజమయ్యెను. నేనప్పటినుండియు జ్యోతిషము బహుజాగ్రతతో జదువుచుండితిని. నేనింటిలోనొక పెద్దపుస్తకమును నిపుడు సంపాదించితిని. ఇది నేను బోధపఱుచుకొనుటలో గొంతశ్రమపడి నాజాతకమును గుణించుట నేర్చితిని. పిమ్మట నాస్నేహితులలో జెక్కుమంది జాతకములు విమర్శించితిని. నేనీజాతకము లన్నియు నొకపుస్తకములో వేసికొని నేనెక్కడకు బోయినను దీసికొని వెడలుచుం డెడి. ఈపుస్తకము నేను గ్రామాంత్రము వెళ్ళునపుడును, ధూమశకటములో నుండునపుడును, ట్రాముబండిలో నుండున

పుడును గూడనుంచుకొని నేనెఱిగినవారు తటస్థించునపుడును వారి జాతకములు విమర్శించి నేనుచదివిన యంశములన్నియు వారిజాతకములుమీద పట్టించి (Apply) చూచి తాగావ యోగము లెట్లుపట్టెనవో సహేతుకముగ నరయుచుంటిని. ఇట్లుచేయుటచే నాకు జ్యోతిషమునందు కొంతజ్ఞానము కలిగి నది. నేను నేర్చుకొనినదంతయు నాజాతకముమీధ యనుభవ ముచూచుటకు బ్రియత్నించితిని. ఇట్లు చేయుటచే కేవలము నాస్వలాభముకొఱకేగాదు. అనుభవజ్ఞానము కుదిరి మార్గమ ధ్యమందెవ్వరైనను తటస్థించి జాతకము చూపించినను విమర్శిం చుటకు శక్తిగలిగియుండునని చేయుచుంటిని. నాబంధువులు కొందఱు నన్నుకొన్ని విశేషములడిగి నాకు భ్రమతను గలుగ జేసినను మునపటికన్న నెక్కువ గ్రహణశక్తి గలవాడనై యన్నిటికిని తగు సమాధానము చెప్పితిని.

నేనెట్లు జ్యోతిష్కుడనైతినో పైసంగతులవలన మీరు తెలిసికొనగలరు. ఇందులో నాయనుభవమును, నితరుల యను భవమును నంతయెక్కువగా భేదించునని నేనుతలచను.

మోడరన్ ఎస్ట్రాలజీ (Modern-Astrology) ప్రథమ సంచికలో "గ్రహములు జరుగునటువంటి ఫలాఫలములను దెలియజే యునుగాని యట్టిఫలములకు గ్రహములు కారణములుకావని" గీన్స్ (Grenes) అనునాయన సూచించెను. ఇది నాకు కొంతయు పకారియయినది.

నాకు మొట్టమొదట "విధియిట్లున్నది" "గ్రహచారమిట్లున్నది." అని చెప్పుమాటలయం దెంతమాత్రమును నమ్మకము లేదు.

లియోగారియొక్క జోతిశ్శాస్త్ర పుస్తకములు చదువుటవలన నందులో "నక్షత్రము లిచ్ఛామాత్రమును గలుగజేయునుగాని నిర్బంధమును గలుగజేయవు." అను నీవాక్యము నన్ను జ్యోతిషశాస్త్రమునందు పూర్ణలక్ష్య ముండునట్లు ప్రేరేపించెను.

నేనెందుకు జ్యోతిష్కుడ నైతినని నన్ను నేనే ప్రశ్న చేసికొనవలసివచ్చినది నేనేయుద్దేశముతో నీశాస్త్రమం దత్యంతానురాగంబుగలవాడ నైతినో, దేనికొఱ కాశించితినో యది నాకింకను లభించినదా లేదా యనియడిగిన నీక్రిందివిధముగా జెప్పవలెను. దీనిననుసరించి యొకచిన్న కథయున్నది. "ఒకానికి నలుగురు పుత్రులుండి సుఖముగ జీవించుచుండిరి. కొంతకాలమట్లుండ వారితండ్రి కవసానకాల మాసన్నమాయెను. ఆసమయంబున నాతడు తన నలువురు పుత్రులను బిలిచి యీక్రిందివిధంబున జెప్పెను. "పుత్రులారా! మీకొఱకు నేను చాలధన మార్జించితిని. ఆధనము మీరునలుగురును మీదారాపుత్రాదులతో మీయావజ్జీవమును సుఖముగజీవింపగలరు. ఆధనమును మనభూమిలో బాతిపెట్టితిని గానమీరు దానిని త్రవ్వునయెడల నది మొదట కనుబడకపోయినను రెండుమూడు

పొరలప్పటప్పట త్రవ్వి చూచికొనవలయును " అని చెప్పి చని పోయెను. తరువాత నానలుగురు పుత్రులును బిత్రాజ్ఞానుసారము భూమిని రెండుమూడు పర్యాయంబులు త్రవ్విరి కాని యందు ధనంబును గానరైరి. కాని దీనివలన భూమిని బాగుగ త్రవ్వుటవలన బూర్వముకన్న ననేకమడుంగు లధికంబుగ ఫలించుననియు, నట్లు ఫలించుటవలన విశేషధనంబు జేకూరుననియు వారుగ్రహించి యట్లు నేలేట జేసి యపరిమిత ధనమార్జించిరి " అట్లనే నేను బహుకష్టపడి యీశాస్త్రమునుం బఠించినను ధనలాభము విశేషముగ నొందనైతిని గాని నేను సంపాదించిన లాభమేమన, యది జ్యోతిషజ్ఞానమే యైయున్నది. (జ్యోతిః= తేజస్సు: అనగా నీశ్వరుడు ఈశ్వరుని దెలిసికొనుటయే దీనిఫలము.) తండ్రియాజ్ఞప్రకారము బీడు భూమిలో ధనము దొరకకునను. నాశతో వానిపుత్రులా బీడునుదున్ని త్రవ్వి పిదప ధనము నెట్లుబడసిరో యట్లే నేనీజ్యోతిషము చదువుకొనిన ధనము వచ్చునను దలంపుతో జదివితినిగాని ధనసంపాదన కొద్దియైనను దివ్యజ్ఞానసంపాదన నెక్కువగ నొందితిని. నేనట్లు జదువుటకు బూర్వము త్రవ్వియున్నని బీడువలెనుండి యిప్పుడు నిర్మలంబై, వికసించినకమలంబుచందంబున నాహృదయంబుండెను. ఇప్పుడు నాకు ధనమార్జించ నవసరములేదు. నాకాయుద్దేశ్యమునులేదు. ఏలన నాహృదయము పరిపక్వమునొంది, దివ్యజ్ఞానదాయకుండును, నిర్వికారుండును నిరంజనుండును నగు భగవంతునియం

దా నామనస్సులీయమై యీమహామహుని తేజస్సును బొందుటకే సర్వదా యత్నించుచుండును. నేనిది యంతయు జ్యోతిశ్శాస్త్రాధ్యయనము చేయనియెడల గ్రహించలేకపోవుదును

మఱియును ప్రకృతిశాస్త్రమునుబట్టి యాలోచించినయెడల జ్యోతిశ్శాస్త్రమందు ప్రకృతిశాస్త్రము సమ్మేళనమై గన్పట్టుచున్నదని నేను నొక్కి చెప్పుచున్నాను. బంగారమును సీసమును రెండును మృదువైన లోహములైనప్పటికిని రెండును గలిపి కరగించినయెడల పెలుసుగలిగిన యొక మిశ్రమలోహమై విలువతగ్గిపోయి వ్యర్థమగును. ఎట్లన వృషభలగ్నమందు జననమొందిన వారికి శని భాగ్యరాజ్యాధిపతియై రవి వాహనాధిపతియై యుండిరి. వారికి కాయాధిపత్యము వచ్చుటవలన శుభులయి యోగించుదురు. ఏకరాసియందు గూడుకొనిన వ్యర్థమై నపకారమునే జేయుదురు. శని నలుపురంగు, రవి పీతవర్ణము ఇవి కలిసినయెడలను విరుద్ధముగ నుండును. కనుకనే జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందు శనిరవులకు శత్రుత్వము జెప్పబడెను.

ఒక వృత్తివలన జీవించు వాయిద్యగాండ్రును (Musicians) పాటకులును (Singers) వృషభలగ్నమునందే బుట్టిరి. వాయిద్యగాండ్రకు శనిరవులు కలిసియుండుటవల్లను ధనహీనులై యుండిరి. పాటకులకు రవిశనులు కలియక వేరువేరు స్థానములయందుండుటవలన ధనవంతులుగ నుండిరి.

ఒక దేశములో రెండు రాజకీయకక్షలవా రుండుటకు

గొంత హేతువును గనుగొనుచున్నాను. రాసు (Signs) లొకటి విడిచియొకటి ధనాత్మకమును (Positive) మఱియొకటి ఋణాత్మకమును (Negative) నయియుండెను. అట్టిరాసులయొక్క పొ్రిద్బలమే (వశ్యత చే) రెండుకక్షులకును హేతువై యుండును.

పా్రిణమును దేహమును నమర్చునట్టి రెండుజ్యోతిర్మండలములు మనకుగలవు. అవియేవియన సూర్యమండలమును, చంద్రిమండలమునై యున్నవి. సూర్యుడు పా్రిణమును, చంద్రిడు దేహమును నిచ్చుచుండిరి. అవియే యట్టి కక్షులవారి దేహమునకు, ప్రాణమునకును నుపచరించుచుండును. పరమార్థమరసిచూడ జ్యోతిషము భగవత్సాన్నిధ్యమును గలుగజేయును. భగవంతునియొక్క సర్వోత్కృష్టత ప్రత్యక్ష ప్రమాణంబని నాకు మొఱలిడుచున్నది.

ఎవనిసాన్నిధ్యమును నేనితరులకన్న బాగుగ జేరగల్గితినో నన్ను బరిపూర్ణునిగజేసి యేది వెలబుచ్చుచున్నదో దేనివలన మతభేదములు లేక మునపటికన్న నెక్కుడు విమతసాహసముగలవాడనయితినో స్వానుభవమును బట్టిజూడ యేదినాకు నిరంతరాభిలాషము గలుగజేయుచున్నదో, యేదినాకు అజ్ఞానము చీకటినిబోగొట్టి జ్ఞానము వెలుతురునందు ప్రివేసింపజేయుచున్నదో యది జ్యోతిషమే యైయుండెను. జ్యోతిషశాస్త్రమును, వేదాంతశాస్త్రమును నేనభ్యసించుటవలన ఒక వస్తువుయొక్క రెండురూపములుగ గ్రిహించితిని. ఒకనిమిష

మును మరియొక నిమిషమునుంచి వేఱుచేయులాగున సాకర్య మునిమిత్తముతప్ప యాలోచనయందు రెండు శాస్త్రములు వేఱుచేయజాలను. కొందఱు ఒకదానిని యెక్కువగను మరి యొకదానిని తక్కువగను జేయుచుందురు. నాకు వారియెడల విరాగము లేనప్పటికిని నిజముగ వారిరీతినాకు బోధపడుటలేదు.

జ్యోతిష శాస్త్రము లేకుండ వేదాంత శాస్త్రము లేదు. ప్రతివస్తువునకొక శాస్త్రమును, దానికొక ప్రయోజనమును కలిగియున్నది. ప్రతిశాస్త్రమునకును దానికి సంభంధించినప్రయోజనమును వస్తువును గలిగియున్నవి. వీణమొదలగువానిని నేర్చుకొనునప్పు డుపయోగింపబడు పరిభాష సంగీతశాస్త్రము లోనొకభాగమైయున్నది. గాజుగొట్టమునుచేయుట రసాయన శాస్త్రమందొక భాగమయి యుండును. గోవులు వేఱుగను, క్షీరములొకటిగను నుండునటుల ప్రకృతిశాస్త్రముకు వేదాంత శాస్త్రమును, జ్యోతిష శాస్త్రమును నొకటియే యని నేను నిశ్చయముగా జెప్పుచున్నాను. పాలలో మీగడవలె వేదాంత శాస్త్రము జ్యోతిష శాస్త్రములో నొక భాగమయి యుండెను. పై కారణములవలననే నేను జ్యోతిష్కుడగ నున్నాను. నేను చెప్పవలసినకాల మైపోయినది. గనుక నేనిందింకను జెప్పవలసి నదివున్నను పూర్తిచేయలేకపోతిని. గన్క నింతటితో విర మించుచున్నాను.

అర్థర్ మీ (Arthur Mee) యనువారిచే పైనజెప్పినదంత యు బలపరచబడెను.

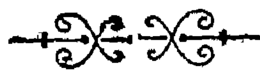
నాకు జ్యోతిషశాస్త్రమునందు విశేషపాండిత్యము లేనప్పటికిని "Alfred H. Barley" అనువారు చెప్పిన యుపన్యాసమంతయును వినగానే సత్యానందమగ్నుఁడ నయితిని. వారు చాల కాలమునుంచి యనేక జ్యోతిషగ్రంథములం జదివి యనేకజాతకంబులం బరిశీలించి యనుభవజ్ఞానంబును గలిగి యందువలనజెప్పిన వారియుపన్యాసమును నెవరును బూర్వపక్షము జేయలేరుగదా.

నేనుగూడ నాశక్తికొలందిని కొన్ని సంగతులను జెప్పుచున్నాను.

గ్రహనక్షత్రాదుల కాంతిప్రసారముచే నీప్రపంచమునందుండు జీవకోటియంతయు బుట్టుచు గిట్టుచుండును. సూర్యకిరణములయందొక విధమైన విద్యుచ్ఛక్తి (Electricity) గలదు. ఆవిద్యుచ్ఛక్తివలననే ప్రపంచకమునందుండు జంతుజాలమంతయును వానివానికి నిర్ణయమైన పనులు చేయుచుండును. చంద్రోదయ చంద్రాస్తమానములవలన సముద్రమునకు పోటుపాటులును, పిచ్చివాండ్రకున్మాదంబులును హెచ్చుతగ్గులు గలిగించుచుండును. కుజాదిపంచగ్రహములును, పంచభూతములకు గారణమయియుండెను. గనుకనే ప్రపంచమందుండు జీవకోటికిని, గ్రహనక్షత్రాదులకును సంబంధము గలిగియుండెను. గ్రహనక్షత్రాదులు భగవత్స్వరూపమే గనుక గ్రహనక్షత్రాదులతో సంబంధించిన జ్యోతిషమును దెలిసికొనినమో

డలను భగవంతుని దెలిసికొనినట్లయని నేను నిర్మలబుద్ధితో జెప్పుచున్నాను. నాకింతకంటె యెక్కువకాలము గడువిచ్చినం దున నింతటితో విరమించుచున్నాడను.

దు-గం—(లేచి) సభికులారా? నేటితో సభపూర్తిఅ యినది. మనమందరము శ్రీకామశాస్త్రిగారును అనంతశాస్త్రి గారును చెప్పినచొప్పున యీశాస్త్రమభివృద్ధికొరకు ప్రయత్నిం పవలయును. (అందరు వారివారి స్వంతపనులమీద వెడలిరి)

ద్వితీయరంగము.

ప్రవేశము—వృధావాక్కుల ఉపేంద్రరావుగారు (డాక్టరు) జటాధరరావుగారు—ఉపేంద్రరావుగారి గుమాస్తా. ఉపేంద్ర రావుగారింట్లో రు 3000 ల జవాహరీ వారివంటబ్రాహ్మణుడును వడ్డిమంగలిని రాత్రిదొంగిలించి పారిపోయిరి. మరునాడుదయ మున (వీరిద్దరు యింటివద్ద కూర్చుని మాట్లాడుకొనుచుండగా ఒకబంట్రోతువచ్చి టెలిగ్రాము యిచ్చును. ఉపేంద్రరావుగారు ఆతంతివార్త చూచి పడకకుర్చీమీద కూర్చుని విచారించు చుండును)

జ—ఏమండీ! ఏమిటిది ఆటెలిగ్రాము.

వృ-ఉ—ఆటెలిగ్రాము మీదపడవేసును.

జ—గోరుచుట్టుమీద రోకటిపోటు పడ్డట్టు యిదిగూడ నేమిటి. (అని తనలో తెలిగ్రాం చదువుకొనగా నందులో ఉపేంద్రరావుగారి కుమారుడు మాడికుడుతరావునకు కొలంబో (Colombo) లో చాలజబ్బుగా నున్నట్టున్ను వెంటనే బయలు దేరి రావలయుననియున్నది.

జ—యిప్పుడు ఏమిచేద్దామండీ ?

వృ-ఉ—నీశ్రాద్ధం, నాపిండాకూడూను.

జ—(అదే పెడుదుగాని తొందరపడకు అని తనలో అను కొనుచు) పరిహాశముగా అదికాదయ్యా ! ముందు కర్తవ్య మేమిటి అని అడిగితే నీపిండాకూడు నాశ్రాద్ధం అని అంటా రేమిటి. మంచిమాటలే. పోనీ ఒకపనిచేస్తే

వృ-ఉ—ఏమిటది.

జ—యీవూళ్లో అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారని గొప్ప జ్యోతిష్కులున్నారు. ఆయనను సలహాచేసి మీఅబ్బా యికెట్లావున్నది. అడిగి నింపాదిగా వుంటుందంటే వెళ్లడం ఖూ నివేసి యీపోయిన జవాహరీకి ప్రయత్నిద్దాము.

వృ-ఉ—రు 3000 ల కిమ్మతుగల జవాహరీ పోగొట్టు కోనా ? పిల్లవాడిని పోగొట్టుకోనా ? దిక్కుమాలినరోజులు వచ్చినవి. నీవుచెప్పినది బాగుగానే వున్నది. ఆఅమృతశాస్త్రి గారెచ్చటనున్నారు ? వారితో నేను వెనుక చాలాఘర్షణప మొన్న జరిగిన వుపన్యాసములో నీజ్యోతిశ్శాస్త్రము చాలా

నిందించినాను. వెనుక పిల్లవానికి జబ్బుచేయునని చెప్పెను. ఆలాగే చూడికుడుతరావునకు జబ్బుచేసినది.

జ—అయితే ఏమండీ? ఆవన్నియు ఇప్పుడు ఆయనకు జ్ఞాపకమా ఏమిటి. ఆయనా! వాక్శుద్ధి అగ్నిహోత్రావధానులుగారి యింట్లోవున్నారు.

వృ-ఉ—సరేవెళ్ళితీసుకొనిరా. (అని చెప్పగా)

జటాధరరావు వెళ్ళి ఆయనను రమ్మనమని అడుగగా నేను ఆవుపేందర్రావుగారికిప్పుడు కావలసివచ్చినానా? నేను రానుఅని నిరాకరించును. ఇట్లాఅని జటాధరరావువచ్చి చెప్పగా ఆయన (యీ ఉపేందర్రావుగారు స్వయంగా అగ్నిహోత్రావధానులుగారును అనంతశాస్త్రిగారును ఆగ్రామదేవాలయం మందిరములో గూర్చుండగా) వెళ్ళెను.

వృ-ఉ—ఏమండోయి శాస్త్రిగారు నమస్కారము.

అ-అనం—చిత్తం దయచేయండి.

వృ-ఉ—మన కుభయులకు యిదివరలో జరిగిన ఘర్షణకు నన్ను మీపూర్ణదయతో క్షమించి మాయింటికి ఒకసారి దయచేయుగోరెదను. నేనుచాలా చెప్పరాని అవస్థలోనున్నాను.

అ-అన—మీకు జ్యోతిషం ఎందుకండీ. ప్రూపెద్దజ్యోతిషం. నాంసెన్సు. జ్యోతిషంఅంతా పోదె. దీనిని నమ్మేవాళ్లంతా మూర్ఖులు. మీరుగూడా ఎందుకుమూర్ఖులగుతారు.

వృ-ఉ—నేను మూర్ఖుడను. మూఢుడనై మిమ్ములను

యీశాస్త్రమును నిందించినమాట నిజము. ఆవన్నియు తల బెట్టక నన్ను క్షమించి మాయింటికి ఒకసారివచ్చి నన్ను రక్షించండి అనికాళ్ళమీద పడబోగా (అనంతశాస్త్రిగారు లేవదీసి)

అ-అనం—నడువండి వెడుదము.

(ఉభయులు ఉపేంద్రరావుగారింటికి వెళ్ళి కూర్చుందురు)

వృ-ఉ—అయ్యా శాస్త్రిగారు! మాయింట్లో నిన్నరాత్రి రు 3000 ల జవాహరి పోయిందండి వంటబ్రాహ్మణుడును వడ్లమంగలిని కలిసిచేసినారు. వారిద్దరు రాత్రివఱ్ఱకు వున్నారు. పొద్దునలేరు. జవాహరి లేదు. వూళ్లో ఎక్కడ లేరు. ప్రొద్దున్న మెయిలులో వెళ్ళిపోయినట్టు తోస్తుంది. ఇదియిట్లావుంటగా మాఅబ్బాయికి ప్రాణంమీదకివచ్చినట్టు యిదిగో జెలిగాం వచ్చినది గనుక ప్రస్తుతంలో గ్రహాస్థితి ఎల్లావుండునో, పోయిన ఆస్తివచ్చునో రాదో మాఅబ్బాయికి ఎట్లావుండేది తెలియ పఱచగోరెదను. మీకు తగినసత్కారము చేసెదను.

అ-అనం—మీఅబ్బాయికి జాతకమున్నదండీ?

వృ-ఉ—ఆ. ఉన్నది. (అని లోపలికివెళ్లి తెచ్చియిచ్చును.) ఆజాతక మచ్చటవుంచి, ఉపేంద్రరావుగారిని గొన్ని అంకెలడిగి సాంఖ్య శాస్త్రప్రకారం జాతకంవేసి తాత్కాలిక లగ్నంకట్టి ఏమండోయి ఉపేంద్రరావుగారు మీజవాహరీ కేమి భయంలేదు. అవియెచ్చటకుబోవు. వాటివిషయంలో నాది పూచీ, స్వల్పకాలంలోనే మీజవహారీ మీకురాగలదు (అని

చెప్పి జాతకంపుచ్చుకొనిచూచి) పరికాశముగా అయ్యా! ఉపేంద్రరావుగారు మీఅబ్బాయి చూడికుసుతరావునకు ప్రస్తుతంలో చాలా జబ్బురోజులు. గ్రహస్థితి బాగాలేదు. అయినను మీలోనెవరయినా వెంటనే వెళ్లుటమంచిది. యిచ్చట యింట్లో నింపాదిగానుండేవర్లు మహామృత్యుంజయజపము చేయించండి. నేను వెనుక రహాదారీపడవలో కలిసికున్నప్పుడు చెప్పలేదండీ. మీకుకోపం కూడావచ్చినది. చూచినారా? జబ్బుచేసినది. అయితేం లెండి ప్రాణభయం రాదు. మరేమియు భయంలేదు. (అని చెప్పచుండగా) సాలూరునుంచి యీపుపేంద్రరావుగారి స్నేహితునివద్దనుంచి, వీరివడ్డిమంగలియు వంటబ్రాహ్మణుడును జవాహారీసహితంగా వచ్చినారనిన్ని ఆయనపట్టుకుని జవాహారీ సహా వారిని తనవద్ద వుంచుకొన్నట్టును ఉపేంద్రరావుగారిని తక్షణం బయలుదేరి రావలసినట్టున్ను టెలిగ్రాంవచ్చినది.) అది చదువుకొని సంతోషముఖముతో ఏమండోయి? శాస్త్రిగారు మీరు చెప్పినట్టే జవాహారీ దొరికినట్టు తంతివార్తవచ్చినది. అని వృత్తాంతమంతా జెప్పచు) ఆహా ఏమిశాస్త్రమండీ. ఎంతచక్కని శాస్త్రమండీ. ఏమిఋజువుగానున్నది. వెరీగుడ్ సైన్సు అనిలోపలికి వెళ్ళి రు 116 లు తాంబూలములో పెట్టి అనంతశాస్త్రిర్లుగారి కిచ్చును.

అ_అనం—మీరు సాలూరు వెళ్ళి జవాహారీ తెచ్చుకునే ప్రయత్నం చేయండి. పిల్లవానికికూడ నింపాదిగానుంటుంది. మీరు ఆతుర్దాపడనక్కరలేదు. (అనిచెప్పి వెళ్లుచుండెను.)

వృ-వు—చిత్తం తిరిగి దర్శనమెప్పుడు.

అ-అనం—తమదయ యెప్పుడువస్తే అప్పుడే.

వృ-వు—చిత్తం.

అ-అనం—(శలవు అని వెళ్ళిపోవును.)

పిమ్మట ఉపేంద్రరావుగారు గుమాస్తాయున్ను ఉపేంద్రరావుగారన్నగారున్ను సాలూరు వెళ్ళి జవాహరీ తెచ్చుకుందురు. ఉపేంద్రరావుగారు కోలంబో వెడదామనుకుంటూవుండగా వారి అబ్బాయికి నింపాదిగావున్నట్టు తిరిగి తంతివార్త వచ్చెను.

(అందరు నిష్క్రమించిరి.)

(ఇదిచతుర్థాంకము)

పంచమాంకము.

పంచమాంకము—ప్రథమరంగము.

ముస్తాబాదా రైల్వేస్టేషను.

ప్రవేశము—దగుల్బాజీరావుగారు, ప్లీడరు. ఘుంటుముక్కుల సోమనాథరావు, వైద్యుడు. అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు, గొప్పజ్యోతిష్కుడు.

(వీరుముగ్గురు ముస్తాబాదానుంచి స్వచ్ఛందపురము వెడుచు రైలుకొఱకు ముస్తాబాదాస్టేషనులో గూర్చుందురు.)

దగుల్బాజీరావుగారు—యేమండీ? అవధానులుగారు,

ఇప్పుడుమీా జ్యోతిషం యేమయినా ఋజువు అవుతూందండీ. పోనీ ఆమాట మీాకెందుకుగాని మీాకు డబ్బుయేమైనా దొర కుచున్నదా? (ఈఅవధానులుగారు యేమియు జబాబుచెప్పక కూర్చుందురు.)

ఘుంటముక్కుల సోమనాధరావు—యేమండో దగుల్బాజీ రావుగారూ? మనలోమనమాట నేచెప్తాను వినండి ఆయ నను అడిగేదేమిటి. యస్ట్రాలజర్సు అండుప్లీడర్సు మేబిటేకెన్ టు కంపేరిజన్ విత్ రిగార్డు టూ దేర్ రెస్పెక్టివ్ ప్రొఫెషన్సు.

ప్లీజ్ డోన్టు బి అఫెండెడ్డు. ఇజిట్ నాట్ మైడియర్ ఫ్రెండ్? డోన్ట్యూ అగ్రీ విత్ మి?

అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు—యేమండీ? సోమ నాధరావుగారు? ఈప్లీడరుగారు మమ్ములను యిట్లా ఆక్షేపించు తారుగదా. వీరివృత్తికన్న హీనమైనవృత్తిటండిమాది? ఏమం టారా? చెపుతానువినండీ. కేసులు పట్టినదిమొదలు ఆఖరు అగువరకు పొరపాటునయినా నిజమాడి యెరుగరుగదాండీ? శుద్ధఘోరకలియగునట్టియు నభూతకల్పన యగునట్టియు యబద్ధ పుసాక్ష్యమింటివద్ద పాఠము చెప్పి యేకదాండి కచేరీలకు తీసు కొనిరావడం. ఇంకఫీజులుచూస్తే ఎందలుకోలదికదాండీ! మొ న్నిమధ్య మావాడు చెప్పినాడులెండీ "ఫూల్సుమేకు లాయ ర్సురిచ్చి" అనియున్నదట (Fools make lawyers rich) దీనియర్థ ము మీాకే తెలుసునుగద్లాండీ!

ఘు-సో—అయ్యా! మీవాడు ఏమిచదువుకుంటున్నాడండీ?

అ-అ—మావాడాండీ! యిస్కూలు ఫైనలుక్లాసుటండీ! (School final class) మరియు యిందాకటి తరువాయి చెప్తాను వినండి. వందలుకొలది ఫీజుగదాండి. చూస్తే మళ్ళీ పిల్లికి భిక్షము లేదు సుమండీ. ఇది అంతాయెందుకండీ మామలికిపురం గ్రామంలో సొట్టముక్కుల చప్పిదవడలరావు అని ఒకప్లీడరున్నాడండీ. ఆయనీమధ్య కూతురు పెళ్ళిచేసినాడండీ.

ఘుసో—వడ్డీవ్యాపారం చేస్తాడాయనా యేమిటండీ!

అ-అ—అవునండి సుమారు ముప్పదివేల రూపాయిల వడ్డీవాపార మున్నది సుమండీ. ఇంతకు చెప్పేదేమిటంటే పెళ్ళిచేసినాడాండీ ఆపెళ్ళి నాలుగురోజులయిన యెవరిని పిలువలేదుటండీ. సరి యిట్లావుంటూంటే ఆపెళ్ళికి వచ్చిన బంధుమిత్రులందరు యేమిరా చప్పిదవడలరావు? నీకొక్క కూతురుగదా! పుత్రసంతానము లేదుగదా! ఇదంతా నిస్వార్జితముగాదుకదా! నీతండ్రి తిమ్మాజీరావుగారు సంపాదించినీకిచ్చి వెడితే వట్టిప్పుడు లేనేలేదుగదా! కూతురు పెళ్ళికయినా పోనీ యితరులనువద్దు ఆమీప్లీడర్లును కొంతమందినైనా ఒకరాత్రిపిలవరా, వెధవ డబ్బుయేమిచేస్తావు పోనీ కొడుకులున్నారేమోఅంటే అదిసున్న గదా! తింటే నీకుపడదుగదా; అని అందరు చీవాట్లుపెడితే ఆమరునాడురాత్రి పదిమందిప్లీడరులను పిలిచినాడుటండీ; ఇకపి

లిస్తే జరిగినముచ్చట. ఆరాత్రిటండీ, పప్పులేదుటండీ. రెండో కూర లేదుట. పొన్నగంటికూర పెసరపప్పు వేసినారుటండీ! పాతచింతకాయపచ్చడిటండీ. వంకాయబజ్జీటండీ. చారుట. ఇక పిండివంటకు మారుగా ఆరాత్రి బజారుకువెళ్ళి దేవాంగుల దుకాణంలో సరుకులు చవకలెండి. అక్కడ నూనిమిఠాయి చిన్నవుండలు మూడు అరపంపులు తెచ్చి వడ్డించినారుటండీ. అదేనా మారులేదుటండీ అయిందాండీ! ఇక నేతిజారీపట్టుకొని ఆయనస్వయంగా వడ్డనకొచ్చినాడుటండీ! ఆనేతిజారీ అట్లాచే యించినారో లేక ఆజారీకొమ్ములో యేమయిన పడినదో నాకు తెలియదుకానండి, అది యెంత సేపొంచినా నాలుగ్గు బొట్లుకన్న యెక్కువ పడదుటండీ. అసలు అది నూనికలిపిన మురికినెయ్యి టండీ! నేవిన్నది చెపుతున్నాను సుమండీ. ఇక తండ్రితద్దిన మొస్తుందాండీ రెండు కూరలుకన్న యెన్నడు యెక్కువలే దుటండీ. అదైనా యేమిటో యెరుగుదురా అరటికాయాను పొ ట్లకాయీను అవి చవుకలెండీ ఒకడబ్బు పెడితే రెండు అరటికా యలు ఒకడబ్బు పెడితే ఒకపొట్లకాయాను మొత్తము రెండబ్బుల కూరలండీ. ఇక దక్షిణ మూస్తేకాని కానిటండీ. సరి యిది యిట్లావుంచండి. డభక్కుల ఉళ్ళక్కిశాస్త్రి అని యింకొక ప్లీడరున్నాడు. ఈయన తండ్రిండి పొత్తరులు పట్టి కాలక్షే పము చేస్తూవుండేవాడు. యేలాగో అదృష్టవశముచేత యీ ఉళ్ళక్కిశాస్త్రిగారు యీప్లీడరువృత్తిలో కొచ్చినాడండీ. ఈ

యనకుటండి వారిగుమాస్తా యెంతచెపుతే అంతేటండి. తరువాత ఈయనకు స్నేహితులు అవనివ్వండి, బంధువులు, కానియ్యండి, కావలసినవారు అవనివ్వండి మర్యాదలేదు మంచిలేదు సరేగదాండి? ఇంకఫీజుచూస్తే వెయ్యిరూపాయలకు దావా కానివ్వండి పదివేలరూపాయిలకు దావాకానివ్వండి మొత్తముఫీజు రూపాయిపావలాకంటె యెన్నడు యెక్కువలేదుటండీ. ఇది యిట్లావుంచండి ఇందులో ఇంకొకవిశేషము ఈవచ్చిన మొత్తముఫీజులో మూడువంతులు ఆగుమాస్తాదిటండీ. ఈ రూపాయిపావలలోను ఈయనకు వున్నది 0.5.0 అణాలుగదాండీ. తరువాత మునసబువారు కేసుపిలిచేసరికి ఈయన ముందర గుమాస్తాను వెతుక్కోవాలి, యెందుకుచేతనంటే ఆగుమాస్తా వెనకాలుంటేగాని ఈయన యెందుకు మారడుటండీ. ఇట్లనే అనేకములున్నవండి. ఇదండి వీరివృత్తి. అయితే నిర్మలబుద్ధితో పరికించినయెడల యింత, యుత్తమమైనవృత్తి మరిఒకటి యేదిలేదుసుమండి. అటువంటి ప్లీడర్లున్నారు. కాని యిప్పుడు మహానుభావులు కొంతమంది బయలుదేరి పాడిచేస్తూన్నారు. అయినప్పటికిన్ని ప్రస్తుతంలోగూడా యనేకమందుత్తములీవృత్తిలోవుండి గౌరవముగా ప్రవర్తించి ప్రతిష్ట తెచ్చుకొని వృత్తియొక్క గౌరవము కాపాడుచు పరోపకారులై దేశమున కుపకారముజేయుచున్నారు. బీదలను అనేకవి[illegible]ములుగ రక్షించి పనిజేయుచున్నారు. కనుక ఒక్కొక్కరివల్ల,

స్తోత్రనీయము, ఒక్కొక్కరివల్ల నిందాస్పదము. కనుక యిట్లావుం దండి. తెలిసిందాండి. అయితే నేను యిదంతా సాముదాయకం గా (General) చెపుతున్నానుసుమండి. వీరిలోనే మరికొంతమంది ప్లీడర్లున్నారు. వారికి నిజంగా అబద్ధమన్నది పనికిరాదు. నిజ మయిన కేసయితేనే పనిచేస్తారు. కాకపోతే మావల్ల కాదు అని చెప్పివేస్తారు. అభద్ధపుసాక్ష్యం పనికిరాదు. నిజంగా కేసు తెలి సినవారలే సాక్షులుగా వుండవలెను. ఫీజులు బహు న్యాయం గా పుచ్చుకుంటారు. సాధ్యమయినంతమట్టుకు ఉభయపార్టీలను బిలిపించి రాజీనామాకు ప్రయత్నంచేస్తారు. అదంతాఎందుకు! వ్యాజ్యమువేస్తే చాలా ఖర్చులు అవుతవి వ్యాజ్యమువద్దు అని చెపుతారు. ఇంకాసలహాలుజెప్పి అనేకఉపకారములు చేస్తారు. పేచీలుంటే అవి లేకుండగనే వుపాయంగావదిలే సలహా చెపు తారు. గనుక ప్లీడర్లులో నేనాఅందర్నీ ఒకరీతిగాకట్టుటకు వీలు లేదు, అటూవున్నారు. ఇటూవున్నారు. కావున వీరిలోనే గొం దరు బహున్యాయముతోనున్ను, సత్యముతోనున్ను ఉన్నది వున్నట్టుగా నిజమయిన కేసులులో పనిచేస్తారు. వీరిలో కొంత మంది మంచివారును న్యాయముకలవారు గలరు. అందరి విష యంలోను నేను చెప్పటలేదు. కొంతమంది ఉచితముగా కూడా పనిచేసి బీదల కుపకారముచేస్తారు. దానధర్మములు చేస్తారు. వీరిలోనే మంచి బుద్ధిమంతులు గలరు. అనేక గొప్పపనులుజేసి పేరుప్రతిష్టలొంది పరోపకారపారీణులుగనున్నారు. ఉత్తమో

త్తములున్నారు. తెలివిగలవారున్నారు. న్యాయాన్యాయ వివక్ష తగలవారున్నారు. ఇదిగాక అపకారముజేయుట కసలు యిష్ట పడనివారున్నారు. కేసు ఓడీపోతే నిష్కారణముగ ఖర్చులు దండగ అవుతవేమో అని ఆలోచిస్తారు. వ్యాజ్యములో యిళ్ళు భూములు, ఆస్తులు వగైరాలు నిలబెట్టి వుపకారములు చేసే వారున్నారు. వీరిలో గొందరు పాటుపడి దేశశేవచేయుచు న్నారు. అందుకుచేత చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు మనము సబబు గానే మాట్లాడుకోవాలిశాని కేవలము స్తోత్రము పనికిరాదు. కేవలము నింద పనికిరాదు. ఉన్నది ఉన్నట్టుగా జెప్పకోవాలి. ఇంకా చెప్తాను వినండి. కొందరు పైనవచ్చే స్వల్పఫీజుకు ఆశపడి ఆస్తులు జప్తులుచేయించి ఖైదువారంట్లు జారీచేయించి చిక్కులు పెడతారుగదాండి. అయితే వృథా శ్రమయేగాని యిప్పటిరోజులలో ఖయిదువారంట్లుమీాద ఎవరు దొరుకుట లేదుటండీ. "మేముపట్టి అప్పగిస్తాము వారంటు జారీచేయి స్తాము మునసబుగారికి నేనంటేచాలా యిష్టము" అని ప్రగ ల్భములు బల్కి ఫీజులుపుచ్చుకుని చివరుకు ఉళ్ళక్కిచేస్తారు. గనుక ఈప్లీడరుగూడా మమ్ములను ఆక్షేపించడమేనాండి. ఇంత మేమాండి, యవరైనా వారంతటవారు మాయొద్దకువచ్చి మమ్ములను అడిగినప్పుడుగదాండి. పిలిపించి డబ్బులాగుటకు మావద్ద ఏజంట్లు వుండరుగదాండి ఒకరివద్ద ఒకవ్యాజ్యము దాఖలు కాగానే ఆవ్యాజ్యములో ఎదరపార్టీలపేర్లు కనుగొని

వారికి ప్రత్యుత్తరములు వ్రాయడం లేదుగదాండి. వేసవికాలపు శలవులలోను క్రిస్టమస్ శలవులలోను పార్టీల గ్రామములు వెళ్ళి గాని గుమాస్తాలనుబంపిగాని పరిశోధించబడుట మాకు చేతగాదు గదాండి. మాకు గుమాస్తాలు లేరుగదాండి. కనుక ఎవరైనా వచ్చి జాతకమిచ్చి యోగావయోగములు అడిగినయడల వారి జాతకములుచూచి వాటిలో వున్నవి చెప్పెదము. లగ్నము సరియయినదైనప్పుడు మేము జెప్పినవి సరిగ ఋజువిచ్చును లేనియెడల లేదు. అంతేగాని లేనిపోనివి క్రొత్తగా కల్పనజేసి దుర్మార్గులను ప్రోత్సాహపఱచి కొంపలు తీయడం మాకుచేత గాదుకదాండి.

ఘు-సో—మా బాగా చెప్పినారండి. యక్సలెంట్.

ద—వాట్! నాంసెన్సు; యాస్ట్రాలజర్సు అండ్ డాక్టర్సు టేక్ మనీ ఫ్రంది పీపిల్ కీపింగ్ దెం అండర్ బేడ్ నోషన్సు.
(What! nonsense; Astrologers and doctors take money from the people keeping them under bad notions.)

ఘు-సో—నాంసెన్సు! యు, ఫేబ్రికేటుథింగ్సు, మిస్ రిప్రజంట్ ఫేక్ట్సు అండ్ ఫ్రేమ్ ఫాల్సు కేసెస్. యస్ట్రాలజర్సు అండ్ డాక్టర్సు ఆర్గిఫ్టెడ్పెర్సన్సు, యుమస్టు నో. (Nonsense! you fabricate things, misrepresent facts, and frame false cases; Astrolegers and doctors are gifted persons. You must know.)

ద—వాట్యుసెడ్ యిజ్ మీనింగ్లెస్ అండ్ ఇన్సల్టింగ్. థింక్ ట్వైస్ బిఫోర్యూ స్పీక్. డోంట్ లెట్ లూజ్ యువ

ర్టంగ్. (What you said is meaningless and insulting. Think twice before you speak. Don't let loose your tongue.)

ఘు-సో—వాట్ టంగ్. ఐ రిప్రెజంటెడ్ ది ఫేక్ట్సు. వున్నమాటంటే ఉడుకుఎక్కువట. (What tongue! I represented the facts.

అ-అ—అయ్యా దగుల్బాజీరావుగారు! వైద్యము జ్యోతిషము అవసరములేనివా రుండరండి. మీకుగూడ కొద్దికాలం లోనే అవసరం వస్తుంది చూడండి.

ఘు-సో—ఐ సె మిస్టర్ దగుల్బాజీ! ది వరల్డిట్సెల్ఫు కనాటెగ్జిస్టు విదౌటేన్ ఎస్ట్రాలజర్ అండ్ యే డాక్టర్. (I say mister Dagulbaji. The world itself cannot exist with out an Astrologer and a doctor.

(యిట్లా జరుగుచుండగా దగుల్బాజీరావుగా రింటివద్ద నుంచి వారి భంట్రోతు గుండెలు గుద్దుకుంటూ సైకిలుమీద దగుల్బాజీరావుగారిభార్య కకస్మాత్తుగ పక్షవాతమువచ్చి వళ్లు తెలియకుండా పడియున్నట్టు వచ్చిచెప్పెను.)

ద—(ఆదుర్దాతోను, తొందరతోను) లేచి నిలుచుని ఏమండీ అనంతశాస్త్రిగారు! నేనిదివరలో నన్నవాటి కన్నిటికి నన్ను క్షమించి నాయందు దయవుంచి ప్రస్తుతపుస్థితి ఎట్లావుం డేది దయచేసి చెప్పగోరెదను. మీరింతకు పూర్వమే "కొద్ది కాలంలోనే అవసరంవస్తుందని" చెప్పినారు. అలాగేవచ్చినది. మీవాక్కులు తప్పకుండా అమృతవాక్కులే. గనుక నన్ను

క్షమించి నాయందు పూర్ణదయవుంచి ఒకసారి నాతోగూడా దయచేయమని ప్రార్థించుచున్నాడను. నాభార్యకు ఎట్లావుం డేది జెప్పగోరెదను. మీరు నింపాదిగా నుంటుందంటే తప్ప కుండా వుండడమే. (సోమనాథరావుగారికేసి తిరిగి) ఏమండో యి సోమనాథరావుగారు!

యుప్లీజ్ ఎక్స్క్యూజ్ మి ఫర్ మై యిన్‌జూడిషస్ టాక్; యుప్లీజ్ కం అండ్ సి మైవైఫ్ అండ్ ప్లీజ్ కీప్ హెర్ అండ ర్యువర్ కైండ్ అండ్ వేల్యుబిల్ ట్రీట్‌మెంట్. ఐయాం ప్రిపేర్డు టు పె వాటెవ్వర్ యు డిమేండ్. (You please excuse me for my injudicious talk. You please come, see my wife and keep her under your kind and valuable treatment. Iam prepared to pay whatever you demand.

ఘు-సో—అయ్యా! అనంతశాస్త్రిగారు! వారు అట్లా అంటూవున్నప్పుడు మనము వెళ్ళకపోతే మర్యాదగా వుండ దండి. గనుక మనము వెళ్ళక తప్పదండి.

అ-అ—చిత్తం ఆలాగే కానియ్యండి. (అందరు బయ లుదేరి దగుల్బాజీరావుగారింటికి వెళ్ళుదురు)

ద—అయ్యా సోమనాథరావుగారు! చేయిచూడండి (సోమనాథరావుగారు చేయిచూచుచుండగా దగుల్బాజీరావు గారు లోపలికివెళ్ళి జాతకం పట్టుకొనివచ్చి అనంతశాస్త్రిగారి కిచ్చిచూండమనును.)

ఘు-సో—మరేమియు తొందరలేదు. వాతము జేసినది. మాడిస్పెన్సరీలోనికి బంపండి మందిస్తారు.

అ-అ—(జాతకం చేతిలోవుంచుకుని చూస్తూ అయ్యా? దగుల్బాజీరావుగారు! తమకండి ప్రస్తుతంలో చాలా జబ్బురోజులు. ఎందుచేతనంటారా! తమది మకరలగ్నం. వర్తమానం శనిమహాదశలో శుక్రభుక్తి జరుగుచున్నది. అనగా కుటుంబ స్థానాధిపతిదశలో కళత్రకారకుని అంతరము. వీరుభయులకు షష్టాష్టకము పట్టినది. పైగా అంగారకుడు చూచుచున్నాడు. ఇంకా రెండుమాసములున్నది యీభుక్తి. అయితే ప్రాణాపాయంరాదు. కాని ఒకపనిమాత్రంచేయించండి. ఈరెండుమాసములు రుద్రజపంచేయించి అఖర్న అన్నశాంతి చేయించండి.

ఘు-సో—మరేమియు భయంలేదండి సాదిపూచీ. ఒక నెలరోజులకు నింపాదిగా నుండగలదండి.

అ-అ—అవునండి. సరిగానే వున్నది. ఒక్కమాసరరోజులుగడచేసరికి జాడ్యంమళ్ళి ఆరోగ్యమేర్పడగలదు. రెండుమాసములుపూర్తిగా వెళ్ళేసరికి పూర్తిగా ఆరోగ్యస్థితి గలుగునండి. (యిట్లావుంటూవుండగా సోమనాథరావుగారి డిస్పెన్సరీలోనుంచి దగుల్బాజీరావుగారి నౌకరు మందు పట్టుకునిరాగా దానిని సోమనాథరావుగారు పుచ్చుకొని ఆమెకిచ్చును.)

ద—మీరుభయులు నాపాలిటి భగవంతులు. (అని చెప్పిలోపలికివెళ్ళి చెరియొక నూరురూపాయిలు పట్టుకునివచ్చి యివ్వబోగా యిద్దరు నిరాకరించుదురు.)

అ-అ—పూర్తిగా నింపాది స్తేనేగాని నే నంగీకరించనండి.

ఘు-సో—బాగా ఆరోగ్యం కలిగితేనేగాని నేనుపుచ్చుకొననండి.

ద—చిత్తం. నేనప్పుడుభయులను సంతోషపెట్టెదను.

ఘు-సో—చిత్తం నాకుశలవు. వచ్చిచూస్తూవుంటాను. మందుకు రెండుపూట్ల మాడిస్పెన్సరీలోకిబంపి తెప్పించుకొనండి. ఈ మెకు గాలి తగులనివ్వక లోపల పఉండబెట్టండి (అని చెప్పి వెళ్ళిపోవుచు) శాస్త్రిగారు! శలవండి. (అని వెళ్లును.)

అ-అ—చిత్తం. (అనిలేచి నిలుచుండును) నాకు కూడా శలవండి. దగుల్బాజీరావుగారు?

ద-తిరిగిదర్శన మెప్పుడు?

అ-అ—తిరిగి ఒకమాసం రోజులలో వస్తాను.

ద—చిత్తం తప్పక నాయందు దయయుంచి రాగోరెదను.

అ-అ—చిత్తం (అనివెళ్లును).

ద్వితీయరంగము

(బాతాఖానీ భగవంతరావుగారిదొడ్డి సావిడివసారాలో చీట్లపేకాడుకునేగది.)

(ప్రవేశము—బాతాఖాని భగవంతరావు, పొగపిడతల నిప్పచ్చు, అవసరాల ఆనందరాయుడు.

(ఆనందరాయుడు, భగవంతరావు, గదులో కూర్చునివుండగా పొగపిడతల నిప్పచ్చ ప్రవేసించును.)

భా-భ—ఏమిరోయి! పిడతా! యీమధ్య ఎక్కడను కనుపించడం మానివేసినావు.

పొ-ని—ఏమిచెప్పనురా! నేనీమధ్య యేలూరువెళ్ళి లావెండర్సు, సెంట్సు, హెయిరాయిల్సు, హెయిర్ డిస్ట్రాయర్సు, ముఖముమెరుగడబ్బాలు, గుండుసూదులు, సిగరెట్లుపెట్లు కారపకిళ్ళీసామానులు జిన్‌టన్‌పిల్సు పట్టుకునివచ్చినానురా?

భా-భ—ఒరేయి! గనేరియాకును సిఫ్లిస్కును కూడా పట్టుకుని రాకపోయినావురా! నీస్వంతానికి పనికివచ్చును.

పొ-ని—ఏడిశావు. పోదూ; వెధవకబుర్లూ నువ్వూను.

భా-భ—ఒరే! అవునుకాని, నేనీవాళ విన్నాను. నువ్వూను గులాంఖాను జాయింటుట కాదురా?

పొ-ని—అబ్బేలేదురా? కాని నేనీమధ్య చిప్పియ్య ఫీకాటలుహాలులో ప్రవేశించినాను. నెలకి అయిదురూపాయిలు యిస్తాడు. అదిచాలక వర్తకం పెట్టినాను.

భా-భ—ఏడిశావు. ఎక్కడో ఏదో నౌకరీ ఏడవాలి కాని యీలావెండర్సు, సెంట్సు గాడిదిగుడ్డు, నీపిండాకుడు, యీవన్నీ ఎందుకురా? నీకు. మొన్నీమధ్య మీముసలిముండ మాఅమ్మవద్ద ఏమో ఏడిసిందట. నువ్వీమధ్య ఏదో భూమి అమ్మి తగలేసి ముండ కెట్టినావుట కాదురా? ఆరటిపళ్ళవాం

డ్రికు, సోడా బాటిల్సుకు, కారప్పు కిళ్ళీలకు, మంగలాడికి వైద్యానికొంతా, సిగరెట్లకు తగలవేసినాప్పుట. ఒరే నీకంటే కోపంవస్తుందికాని యింతచేతకాని వెధవ్వేమిటిరా? (ఇంతలో అవసరాల ఆనందరాయుడువచ్చును.)

అ-ఆ—ఏమిరోయి నిప్పచ్చా? యీమధ్యయేదో వ్రతకం పెట్టేవుట.

భా-భ—వాడిశార్ధం పెట్టేడు.

అ-ఆ—అదేమిటోయి అట్లాఅంటూన్నావు.

భా-భ—ఏమిచెప్పనురా? వీడింత వెధవేమిటిరా? ఏమీటంటే ఒరే! వీడికీమధ్య ఒకబాపతు సొమ్ము వచ్చిందిరా. అదెట్టి వ్రతకం చేస్తానన్నాడు. నేను వద్దానుసుమా! చవలపీనుగు నేనుచెప్పినది వినకుండా ఎవరో అనంతశాస్త్రిట. ఏదో జాతకం పట్టుకునివచ్చి ఆశాస్త్రివద్దకు వెళ్ళి చూపించివచ్చినాడు. పాపము ఆశాస్త్రిగారయినా యిప్పుడు మంచిరోజులుకావు. నీకంతాపోతుంది వ్రతకం చేయవద్దని చెప్పినాడుట. చివరకు ఎవరుచెప్పినది వినక పెట్టేడు? అంతా క్షవరమైనది. ఇప్పుడు భుక్తికయినా ఏమీలేదు.

అ-ఆ—ఒరేయి? అనంతశాస్త్రి చాలా తెలిసినవాడు. నువ్వు అల్లాఅంటే నేను ఒప్పకోను. అనేకమంది రిఫార్మర్సుని కన్విన్స్ (Convince) చేసినాడు. మొన్నీమధ్య ఉపేంద్రరావుగారి విషయంలో అంతావిన్నావా?

భా-భ—ఆ. ఏమి అద్భుతంగా చెప్పినాడురా!

అ-ఆ—మరి ఇంకేమి?

పా-ని—పోనిద్దురూ; నాకీమధ్య, ఒకవిషయంలోకొంప మునిగిందిరా దానికేమయినా సలహా చెప్పుదురు.

భా-భ—అదేమిటోయి చెప్పవుగావు.

పా-ని—దానవంతుల ధర్మమూర్తిగారుకి స్త్రీకి కావలసి ఒకబంగారపువస్తువిచ్చి తాకట్టుమీద కొంతసొమ్ము తెమ్మన్నారు. ఆలాగే అని తెచ్చియిచ్చినాను. తిరిగి నిన్న ఆయన, నేతెచ్చిన సొమ్ము, వడ్డీ, యిచ్చిఆవస్తువ తెమ్మన్నారు. సరేఅని వెళ్ళి ఆవస్తువయిమ్మని మారువాళ్ళని అడిగేసరికి ఇచ్చినాడురా! ఆవస్తువ చూచేసరికి అది నేపెట్టిన వస్తువులా అగుపడలేదు. సరేఅని మళ్లీవచ్చి ఆధర్మమూర్తిగారితో చెప్పేసరికి, ఓరి చవట ముండాకొడకా అనితిట్టి ముక్కుసలిపేసినాడురా? పయిగానెత్తిమీద రంగున మొట్టినాడురా? ఒరే ఆవాళనే క్షవరం కూడా చేయించుకున్నానురా. (అని నెత్తిమీద బొప్పిజూపెట్టును.) పైగాచార్జీయిస్తాను అంటాడు! ఏమిచెప్పను ఒరే!

భా-భ—ఒరేయి ఆనందరాయుడు! ఆవస్తువుపట్టుకొని వెళ్ళి యేమిచేసినాడురా? కాని మాబాగా చేసినాడురా. నేనైతే చెప్పదెబ్బలుకొట్టి అవతలకు పొమ్మందును. గనుక అతను ఈవిషయంలో చాలాఉత్తముడే అనిచెప్పవచ్చును.

అ-ఆ—సరి యెఱుగవురా! వీడికి ఒక పెద్దగొడవ ఉన్నది.

భా-భ——అదేమిటోగాని యిప్పటివరకు తెలియలేదు.

అ-ఆ——వీడికో ముండరా!

భా-భ——ఇంకేమి అలా చెప్పు; సరే యీావస్తువుపట్టుకొని వెళ్ళి ఆగోదాంలో పడవేసినాడు.

పా-ని——పోనిద్దురూ! అయిందేమిటో అయింది నన్నేమి చెయ్యమంటారో సలహా చెప్పండి.

అ-ఆ——ఒరే భగవంతరావు? దగుల్బాజీరావుకి వకాల్తనామా యిప్పిస్తే.

భా-భ—— అబ్బే వద్దురా! వాడిగుమాస్తా వట్టి దళారీగాడు.

అ-ఆ——పోనీ పొట్టముక్కలాయునికిస్తే.

భా-భ——అబ్బేవద్దురా, ఏమంటావా; అతను రోజూ ఒంటిగంటకు కచేరీకివస్తాడు. వచ్చినా ఆబారురూములో కూర్చుని న్యూస్‌పేపరు చదువుకుంటాడు- నాలుగు గంటలవడముతోనే క్లబ్బుపేరుచెప్పి వెళ్ళిపోతాడు. పనిలేదు. పాటలేదు.

అ-ఆ——ఒరే పోనీ! డబ్బుకుక్కల ఉళ్ళక్కిశాస్త్రికిస్తే.

భా-భ——వద్దురా ఆయన కపలు కేసే అండర్‌స్టాండు కాదు.

అ-ఆ——మరేమియు భయంలేదురా; ఛార్జికొట్టివేస్తారు ఋజువయి ఏడుస్తుందాఏమిటి?

పా-ని——అవునుట. నిన్న డబ్బుకుక్కల ఉళ్ళక్కిశాస్త్రి

గారును పొట్టముక్కులాయనకూడా ఆలాగే చెప్పినారు. పైగా అనంతశాస్త్రిగారినికూడా అడిగినాను. ఆయ నయేమియుభయం లేదు చార్జీ యివ్వరు. ఒకవేళయిచ్చినా కొట్టివేస్తారు. అని ప్రశ్న చూచి చెప్పినారు.

భా-భ—ఏడిశావు నిర్భాగ్యుడా! (యిట్లా వుంటూండగా ధర్మమూర్తిగారి గుమాస్తా అచ్చటకు ఏదోపనిమీందవచ్చి సందర్భములో చార్జీ యివ్వలేదనిచెప్పగా నిప్పచ్చ ఘుమ్మన లేచి ఎచ్చటికోపోవును.)

అ-ఆ—ఒరేయి! ఏడీరా; వీడు; యీపిడత.

భా-భ—ఎక్కడికి పోయినాడో ఒరే?

అ-ఆ—ఎక్కడికి పోతాడురా ఆగోదాంకేసి పోతాడు.

అ-ఆ—అవును ఒరే ఆసంతోషంకొద్దీ పోయినాడు. దానితోవెళ్ళి ఛార్జీయివ్వలేదనిచెప్పి ఏవోడభక్కులు కోస్తాడు.

భా-భ—అవును అంతేరా.

(పిమ్మట అందరు వారివారిస్వంతపనులమీంద వెడలిరి).

తృతీయరంగము.

(దగుల్బాజీరావుగారి గృహము)

ప్రవేశము:—(ఘుంటముక్కుల సోమనాధరావుగారు అమృతవాక్కుల అనంతశాస్త్రిగారు.)

ద—అయ్యా శాస్త్రిగారు? దయచేయండి నమస్కారము.

అ.అ—శుభమస్తు. మీావాండ్రికు బాగా నింపాదిగా వుందాండి?

ద—చిత్తం. తమరు చెప్పినరీతిగానే సరిగా నెలరోజులు వెళ్ళేసరికి జాడ్యంమళ్లీ ఇపుడు బాగా ఆరోగ్యస్థితిలోవున్నది.

(ఘు-సోమనాధరావుగారు ప్రివేశించుదురు)

ద—రండి సోమనాధరావుగారు.

ఘు-సో—ఓహో శాస్త్రుర్లుగారే. ఎప్పుడువచ్చినారు.

అ-అ—నేనాండి యిప్పుడే ఒకఅరఘడియ అయినది.

ఘు-సో—మీావాళ్ళు బాగా కులాసాగా తిరుగుచున్నారా?

ద—చిత్తం. తమహస్త విశేషముచేతను శ్రీఅనంత శాస్త్రిగారి వాక్శుద్ధి చేతను బాగా నింపాదిగా నున్నది. (అనిచెప్పి వారిద్దర్ని ఆపూట భోజనమునకు వుండమనిజెప్ప, వారు సరేఅనినపిమ్మట లోపలికివెళ్ళి భార్యనిపిలిచి) ఒసే ఆవిడేదే తలవెంట్రుకలావిడ.

భార్య—ఎవరు? దద్దమ్మగారా?

ద—అవును. ఆవిడే.

భార్య—అబ్బా! అట్లా అనకండి. ఆవిడకు కోపం వస్తూంది. నిన్న పెద్దాడు అట్లా అనేటప్పటికి నానామాటలు దులిపింది.

ద—ఏడిసింది. ముండకు రూపాయిపళ్ళువచ్చినవి. తల వెంట్రుక లేమిటి? నాగవిల్లి కాకుండా మొగుడుపోయినాడు. అంత కోపమెందుకు. రోగిష్టి పీనుగకు చెముటిముండ!

భార్య—మీకేం. ఆవిడ అసలే ముక్కోపముండ. లేచిపోయినా ఎవరుచేస్తారు యీ ఛాకరీఅంతాను. పోనీసామాన్యపుకొంపగనకనా. ఒచ్చేవారు. వెళ్ళేవారు. నేను చెయ్యలేనుసుమండీ.

ద—పోనీలే నేవండుకుతింటాను.

భా—నాకుకూడా వండిపెట్టండి.

ద—సరేదాని. ఏది? ఆవిడ?

భార్య—ఆవిడా? నీళ్ళకెళ్ళినది.

ద—సరేవచ్చినతరువాత ముడ్వాంకాయ కూరొండమను. పప్పొండి మిరియాలచారు కాచమను. బంగాళాదుంపలువేయించమను. కొబ్బరికాయ పెరుగపచ్చడి చేయమను. భోజ్యభక్ష్యములుచేసి, పులిహారచేసి బదరిఫేణీలు చేయమను. కొత్తావకాయ వడ్డించమను. కుళంబుకూడా కాచమను. మేడమీద పడమటివసారాలో అంటుమామిడిపళ్లున్నాయి; పట్టుకవచ్చివడ్డించు; నీవుపట్టుచీరకట్టుకుని వడ్డనకురా (అనిచెప్పివెడుమతిరిగి వెనుకకువచ్చి) ఒసే పెరుగున్నదా?

భార్య—ఆఁ లేకేమి. తోడుపెట్టినపెరుగున్నది. ఇంట్లోఅన్నియు వున్నవికాని యాలకగింజలు నెయ్యిమాత్రం తెప్పించండి.

ద—సరే పెద్దాడితో చెప్పి తెప్పిస్తాడు. (పెద్దాడుఅనగా పెద్దకొడుకు) వీరందరు భోజనంచేసి మేడమీద తాంబూలం వేసుకుంటూ కూర్చుండగా)

అ-అ—అయ్యా దగుల్బాజీరావుగారు! మీరిదివిన్నారా?

ద—ఏమిటది?

వినండి. కొన్ని దినములక్రిందట లండనుమహానగరమునందు నిద్దరు పురుషు లన్యోన్యమైత్రి గావించుతరి నొక వింతజరిగెను. అదియే మనవారుభయులు నొకనాటి సాయంకాల సమయంబున సంతోషంబుగ మాట్లాడుకొనుచుండ నాసమీపముననే జరుగుచున్న నొకసభకు రమ్మనమని యొకడు యొక్కపత్తరము నుదెచ్చియిచ్చెను. పిమ్మట వారిరువురు నాసభకు వెడలిరి. తరువాత యాసభలో వారి చిరకాల ప్రాణమిత్రు డొకడు గాన్పించెను. పిమ్మట ఆవెడలినవారిలో నొకరు వానినిట్లు అడిగెను. ‘‘ ప్రియమిత్రుడా? నీవు యీమధ్యతిరిగి జ్యోతిషంలో చాలాకృషి చేసినావుట. నాజాతకము ఒకసారి చూడుము. (అని జేబులోవున్న డైరీలో జాతకము) జూపించును. పిమ్మట నాస్నేహితుడా జాతకమునకు విదశసూక్ష్మదశలుగట్టి నేటిమొదలు తొమ్మిది లేక పదిదినములలో నొకపెద్ద విపత్తు రానయియున్నది యనిచెప్పెను. పిమ్మట వారిలో నొకరి నొకరిని విడిపోయిరి. తరువాత నాజాతకుడొకనాడు బజారునకు వెళ్ళగా త్రోవలోనొక మోటారుబండి ఎదురుగావచ్చి తప్పించుకొనుటకు

వీలులేక తనశరీరమునకు దగులుకుని గిర్రందబడ నతనికి నొక చెయ్యివిరిగి మూలబడెను. కనుక జ్యోతిషమును నమ్మి జాతకమునుంచుకుని దానివలన భూతభవిష్యద్వర్తమానములను దెలిసికొనినయెడల రాగల యాపదలను సాధ్యమయినంతవఱకు దప్పించుకొనవచ్చునుగదా; గనుక జాతకములు లేనివారును జ్యోతిషమునునమ్మి దానివలన ఫలము ననుభవించనివారును మహారణ్యమధ్యంబున గాఢాంధకారంబున నుండువారిని బోల్చబడుదురని మనమందరము దెలిసికొనదగినదయి యున్నది.

ద—అవునండి. కొంతమంది తెలియక నీశాస్త్రమును నిందిస్తారుగాని; మిష్టర్ సోమనాధరావు! హియర్. దిసీజ్ది ఓన్లీ సైన్సు దట్ కన్ స్టేండ్ టు టెస్టు. (Mister. Somanadha-row! hear; this is the only science that can stand to test.

ఘు-సో—యస్; యస్; (Yes; yes.) ఐ నో యిట్ ప్రాక్టికల్లీ. (I know it practically)

ద—ఒరే అబ్బాయీ బద్దూరావూ!

బ—ఎందుకు నాన్నా?

ద—యిల్లారా.

బ—(తనలో) ఒక్కమాటయినాపడుక్కోనియ్యవుగదా; యిప్పుడే చద్దియన్నము తిన్నాను. మెలుకువగావుంటే చదువుకో బల్లోకెళ్లు అంటావు. పడుకుంటే పిలుస్తావు. (అని విసుక్కుంటూవచ్చును.)

ద—ఇందాకా మీఅమ్మచేతికి రూపాయిలు బట్టలుఇచ్చి నాను అడిగి యిల్లాపట్టుకునిరా.

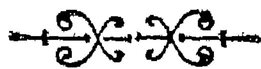
(బడ్డూరావు తీసుకువచ్చియిచ్చును)

ద—మూడువందలరూపాయిలున్ను ఒకదక్షిణాదంచు కేండువాయున్ను సోమనాథరావుగార్కి—ని రెండువందల రూపాయిలుఒకపట్టుశాలువయున్ను అనంతశాస్త్రిగారికినియిచ్చి నమస్కారము చేయును.

అ-అ—శతాయురస్తు. సుపుత్రావాప్తిరస్తు. శుభమస్తు. ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధిరస్తు సర్వకార్య దిగ్విజయమస్తు. మనోవాంఛాఫలసిద్ధిరస్తు.

(పిమ్మట వీరందరు సంతోషమానసంబులతో వారివారి యిండ్లకు జనిరి.)

సంపూర్ణము.

Sree Savitri Press, Cocanada.

ఈదిగువగ్రంథములు వెలకుదొరకును.

జాతకఫలమణిమంజరి—ప్రథమగుచ్ఛము.

ఇది ప్రశ్నోత్తరరూపకముగనుండెను. 158 ప్రశ్నలుత్తరములుగలవు. నూతనపద్ధతిని జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందుగల ననేక గ్రంథములయొక్క సారమై యున్నది. బాలురకత్యంతోపయుక్తముగ నుండెను. గురుసహాయముగాని తదితరులసహాయముగాని యవసరములేకుండగనే జాతకభాగము నవలీల నేర్చుకొనగలందులకేర్పడినది. పండితులకుగూడ విశేషసహకారి యగును. దీనివెల తెలుగుప్రతి పోస్టేజిసహా రు 1-6-0. ఇంగ్లీషుప్రతి రు 1-0-0.

ద్వితీయగుచ్ఛము.

ఇది ద్వాదశభావములను గురించి దెల్పును. ధనయోగములు, దరిద్రయోగములు, రాజయోగములు, దుర్యోగములు, సంతానవిషయములు, కళత్రభావమును గురించియు, మరియు ననేక జాతకరహస్యములను దెలియజేయును ప్రశ్నోత్తరరూపకముగ నుండెను. సుమారు 160 ప్రశ్నోత్తరములుండెను. ఉదాహరణములుగలవు. జ్యోతిషామూల్యగ్రంథంబులయొక్క సారమయి యున్నది. తెలుగుప్రతి, ఇంగ్లీషుప్రతి అచ్చులోనున్నవి.

తృతీయగుచ్ఛము.

ఇది ద్వాదశభావములమీద జాతకములుదాహరణములుగ జూపించుచు యోగావయోగములెట్లెట్లు బట్టినవో సహేతువులను గురించియు, నాయుర్భావమును గురించి విరళముగాను వ్రాయబడినది. మరియు నిందు తద్గ్రంథకర్తల యనుభవమును దెలుపు ననేకజ్యోతిషవేదాంతరహస్యంబులును చిరకాలాముద్రిత ప్రాచీనజాతకగ్రంథరాజంబులయొక్క సారమును దెల్పును. ఇదియు నచ్చులోనున్నది.

అనుభూతజాతకతరంగిణి—ప్రథమగుచ్ఛము.

(అచ్చులోనున్నది. త్వరలో వెలువడగలదు.)

ఇందు శ్రీ ఆదిశంకరాచార్యులు, శ్రీరాములవారు, అప్పయదీక్షితులు, రామానుజులవారు, సప్తమ యెడ్వర్డు చక్రవర్తి, రాణీ విక్టోరియా చక్రి

వర్తిని, నెపోలియను బోనాపార్టు, గతించిన జపాను చక్రవర్తి మున్నగు గొప్పవారియొక్క జాతకములు ఉదాహరణములుగ గైకొని హేతువులతో శ్లోకరూపేణ వారివారిజాతకములు జక్కగ విమర్శింపబడినవి.

జాతకసారావళి—ప్రథమగుచ్ఛము.

ఇందు అనేక బాలారిష్టములు, బాలారిష్టభంగములు, సుయోగములు, దుర్యోగములు, ధనయోగము, నిర్ధనయోగము, గ్రహములు మిశ్రమముగా నుండి ఏయేగ్రహము ఏయేగ్రహముతో గలిసికొని ఎచ్చటెచ్చటనుండిన యేమిఫలమిచ్చునో తెలుగుశ్లోకరూపేణ అర్థతాత్పర్యసహితంగా నున్నది. సుమారు 200 పేజీలుగలది. స్వల్పకాలములో వెలువడును. ఎవ్వరును వినికని యుండని జాతకరహస్యంబు లిందు పొందుపఱచియుండెను.

జ్యోతిర్వినోదిని.

ఇది యొక్క చక్కని ప్రహసనము. నూతనముగ రచింపబడినది. చదివిన నవ్వుపుట్టించి వినోదమును గలుగజేయును. ఈజ్యోతిశ్శాస్త్రమపూర్వశాస్త్రమనియు పూర్ణనమ్మకముంచదగినదనియు, ప్రపంచమందు, పూర్వమందును ప్రస్తుతంబును జరుగుజ్యోతిషాభివృద్ధినిగురించియు ఎప్పుడెవరెవరు దీనిని వృద్ధిజేసిననియు నీశాస్త్రపఠనమువలన గలుగులాభములు గురించియు. ఏదేశములలో నెంతమంది జ్యోతిష్కులుగనుండి దీనిని యభివృద్ధిజేసినదియు దెలుపును. వెల రు 0-12-0.

జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందుగల
జాతకభాగమును నెందుకునమ్మవలెను.

ఇది యొకచక్కని చిన్న పుస్తకము. నూతనముగ రచింపబడినది. చూచి చదివిన సంతోషమగును. ఆకాశమునందుండు గ్రహనక్షత్రాదులకును భూమియందు నివసించు మనుష్యులకునుగల సంబంధమును దెల్పుచు జాతకశాస్త్రమును నమ్మవలయును యని నొక్కివక్కాణించును. వెల రు 0-4-0. ఇంగ్లీషులో అచ్చుపడినది.